

ГРЧКИ ЈЕЗИК

Испитни каталог
за државну матуру у
школској години 2024/2025.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ИСПИТНИ КАТАЛОГ ЗА **ДРЖАВНУ МАТУРУ** У ШКОЛСКОЈ ГОДИНИ 2024/2025.
ГРЧКИ ЈЕЗИК

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

САДРЖАЈ

УВОД	5
1. ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА	6
2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	7
2.1. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ИСКУСТВО ТЕКСТА И КОМУНИКАЦИЈА	7
2.2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	8
2.3. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ЦИВИЛИЗАЦИЈА И БАШТИНА	9
3. СТРУКТУРА ИСПИТА	11
3.1. ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА ИСКУСТВО ТЕКСТА И КОМУНИКАЦИЈА	11
3.2. ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	12
3.3. ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА ЦИВИЛИЗАЦИЈА И БАШТИНА	12
4. ТЕХНИЧКИ ОПИС ИСПИТА	13
4.1. ТРАЈАЊЕ ИСПИТА	13
4.2. ИЗГЛЕД ИСПИТА И НАЧИН РЕШАВАЊА	13
4.3. ПРИБОР	13
5. ОПИС БОДОВАЊА	14
5.1. ВРЕДНОВАЊЕ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ИСКУСТВО ТЕКСТА И КОМУНИКАЦИЈА	14
5.2. ВРЕДНОВАЊЕ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	14
5.3. ВРЕДНОВАЊЕ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ЦИВИЛИЗАЦИЈА И БАШТИНА	14
6. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	15
6.1. ПРИМЕР ЗАДАТКА ВИШЕСТРУКОГ ИЗБОРА	15
6.2. ПРИМЕР ЗАДАТКА КРАТКОГ ОДГОВОРА	16
6.3. ПРИМЕР ЗАДАТКА ДОПУЊАВАЊА	17
7. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТ	18
ЛИТЕРАТУРА	19
ДОДАЦИ	29

Napomena:

Ispitni materijali iz Grčkoga jezika pisani su prema Hrvatskome pravopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (<http://www.ihjj.hr>, 2013.).

U obrazovnim ishodima preuzetim iz kurikuluma napravljene su jezične korekcije sukladno normi hrvatskoga standardnog jezika.

УВОД

Грчки језик је изборни предмет државне матуре, а ученици класичних гимназија могу према личном избору као обавезни испит државне матуре уместо испита из страног језика да полажу испит из Латинског или Грчког језика. Ниво испита државне матуре из Грчког језика у школској 2023/2024. години идентичан је за ученике који су класичну гимназију уписали као почетници и за ученике који су је уписали као настављачи.

Испитни каталог за државну матуру из Грчког језика је темељни документ испита у ком су наведени и објашњени садржаји, критеријуми те начини испитивања и вредновања знања у школској 2023/2024. години. Усклађен је с одобреним предметним курикулумом за Грчки језик у класичним гимназијама¹.

Испитни каталог садржи седам поглавља:

1. Подручја испитивања
2. Образовни исходи
3. Структура испита
4. Технички опис испита
5. Опис бодовања
6. Примери задатака
7. Припрема за испит.

У првом и другом поглављу је наведено шта се испитује у испиту. У првом поглављу су наведена подручја испитивања, а у другом кључна знања и вештине које кандидат² треба да усвоји.

У трећем, четвртном и петом поглављу су описани начин испитивања, структура и облик испита, врсте задатака те начин решавања и вредновања задатака и испитних целина.

У шестом поглављу су наведени примери задатака с детаљним објашњењем, а у седмом поглављу је објашњено на који начин се треба припремити за испит.

У поглављу *Литература* су наведени прописани текстови за испит државне матуре из Грчког језика, као и препоручена литература за припрему испита. У поглављу *Додаци* наведени су вокабулар и табеле глагола.

¹ НН, бр. 7/19, 144 (22. 1. 2019), Одлука о доношењу курикулума за наставни предмет Грчки језик за основне школе и гимназије у Републици Хрватској.

² Термин „кандидат” у испитном каталогу подразумева родну разлику те се односи и на кандидаткиње и на кандидате.

1. ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА

Циљ испита државне матуре из Грчког језика је утврдити ниво остварења образовних исхода који се огледају у способности:

- разумевања једноставнијег изворног грчког текста и познавања одређених карактеристика аутора и појединих књижевних врста
- познавања и употребе језичке законитости грчког језика
- владања основним вокабуларом и разумевања етимологије речи грчког порекла
- разумевања основних обележја грчке културе и цивилизације и њиховог утицаја на даљи развој цивилизације.

Испит државне матуре из Грчког језика се састоји од три подручја испитивања: *Искусство текста и комуникација*, *Језичка писменост* и *Цивилизација и баштина*.

Подручје испитивања *Искусство текста и комуникација* се састоји од следећих потподручја и њиховог садржаја:

А. ОДНОСИ У ТЕКСТУ: **односи у реченици**

Б. РАЗУМЕВАЊЕ ТЕКСТА: **порука текста и садржај текста**

В. ПРЕВОД ТЕКСТА: **превод дела реченице и превод реченице**

Г. ТЕОРИЈА КЊИЖЕВНОСТИ: **карактеристике језика и стила појединих књижевних врста.**

Подручје испитивања *Језичка писменост* се састоји од следећих потподручја и њиховог садржаја:

А. ПРОЗОДИЈА И МЕТРИКА: **прозодија и метрика**

Б. ФОНОЛОГИЈА: **писмо и нагласак**

В. МОРФОЛОГИЈА: **имена и глаголи**

Г. ВОКАБУЛАР: **значење речи и етимологија.**

Подручје испитивања *Цивилизација и баштина* се састоји од следећих потподручја и њиховог садржаја:

А. ИСТОРИЈА КЊИЖЕВНОСТИ: **периодизација, живот и дело аутора**

Б. МИТОЛОГИЈА: **богови, јунаци и остала митолошка бића и ликови**

В. ПОЛИТИЧКА И КУЛТУРНА ИСТОРИЈА: **политичка историја и културна историја.**

2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ

У овом поглављу су за свако подручје испитивања наведени образовни исходи односно конкретни описи онога шта кандидат мора да зна и разуме да би остварио жељени резултат у испиту државне матуре из Грчког језика.

2.1. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ИСКУСТВО ТЕКСТА И КОМУНИКАЦИЈА

Табела 1. Разрада образовних исхода унутар подручја *Искуство текста и комуникација*

ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
1.1. Односи у тексту	1.1.1. Препознаје, разликује и анализира односе речи у реченицама. (SŠ (2) GJ B.4.1.)	<ul style="list-style-type: none"> одредити основне синтактичке односе унутар реченице препознати и повезати основне синтактичке односе међу реченицама
1.2. Разумевање текста	1.2.1. Разуме и објашњава изворни грчки текст. (SŠ (2) GJ B.4.3.)	<ul style="list-style-type: none"> одредити основну поруку изворног текста на грчком језику разумети кључне садржајне податке у полазном тексту разумети контекст поруке реченице и/или текста
1.3. Превод текста	1.2.1. Разуме и објашњава изворни грчки текст. (SŠ (2) GJ B.4.3.)	<ul style="list-style-type: none"> изабрати исправан превод реченице или дела реченице превести реченицу или део реченице
1.4. Теорија књижевности	1.4.1. Издваја и анализира карактеристике Хомеровог језика и стила. (SŠ (2) GJ B.2.2.)	<ul style="list-style-type: none"> препознати и навести фигуре речи у епици (стални епитети, формуле) одредити главне стилске карактеристике епског песништва
	1.4.2. Издваја и описује основне карактеристике историографије, реторике и лирске поезије. (SŠ (2) GJ B.3.2.)	<ul style="list-style-type: none"> навести начине композиције појединих књижевних врста (хисториографија, реторика, лирска поезија) одредити главне стилске карактеристике представника појединих књижевних врста (хисториографија, реторика, лирска поезија)
	1.4.3. Уочава и повезује карактеристике језика и стила грчке драме и филозофије. (SŠ (2) GJ B.4.2.)	<ul style="list-style-type: none"> навести начине композиције појединих књижевних врста (драма, филозофија) одредити главне стилске карактеристике представника појединих књижевних врста (драма, филозофија)

2.2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ЈЕ- ЗИЧКА ПИСМЕНОСТ

Табела 2. Разрада образовних исхода унутар подручја Језична писменост

ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
2.1. Прозодија и метрика	2.1.1. Правилно скандира лирске метре. (SŠ (2) GJ A.3.1.)	<ul style="list-style-type: none"> препознати основне законитости прозодије изабрати исправну схему прописаних стопа и метара
	2.1.2. Правилно скандира дактилски хексаметар. (SŠ (2) GJ A.2.1.)	<ul style="list-style-type: none"> препознати основне законитости прозодије изабрати исправну схему прописаних стопа и метара
2.2. Фонологија	2.2.1. Влада правилима читања, писања и наглашавања. (SŠ (2) GJ A.1.1.)	<ul style="list-style-type: none"> применити правила писања применити правила о наглашавању
2.3. Морфологија	2.3.1. Препознаје, примењује и упоређује сложеније граматичке облике речи и њихове односе. (SŠ (2) GJ A.3.2.)	<ul style="list-style-type: none"> одредити граматички облик речи (имена и глаголи) навести граматички облик речи (имена и глаголи) применити граматички облик речи (имена и глаголи)
2.4. Вокабулар	2.4.1. Препознаје, употребљава и рашчлањује речи из прилагођених текстова те грецизме у хрватском језику. (SŠ (2) GJ A.4.1.)	<ul style="list-style-type: none"> навести значење и речнички облик речи одредити значење и речнички облик речи одабрати исправно значење речи грчког порекла

2.3. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ЦИВИЛИЗАЦИЈА И БАШТИНА

Табела 3. Разрада образовних исхода унутар подручја Цивилизација и баштина

ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
3.1. Историја књижевности	3.1.1. Сажима, упоређује и објашњава ток и посебности грчке књижевне историје. (SŠ (1) GJ C.3.3.)	<ul style="list-style-type: none"> препознати историјски развој књижевних врста и облика именовати најистакнутије представнике појединих књижевних врста навести податке о животу најистакнутијих представника појединих књижевних врста навести кључне податке о садржају и ликовима у делима прописаних аутора
3.2. Митологија	3.2.1. Описује, објашњава, коментарише и вреднује темељне појмове грчке митологије (богови). (SŠ (2) GJ C.1.2.)	<ul style="list-style-type: none"> именовати богове, митолошка бића и јунаке разликовати приче о боговима, митолошким бићима и јунацима навести обележја богова, митолошких бића и јунака одредити родбинске односе међу боговима и јунацима сместити ликове, богове или јунаке у одређени митолошки циклус
	3.2.2. Описује, објашњава, коментарише и вреднује темељне појмове грчке митологије (јунаци). (SŠ (2) GJ C.2.1.)	
3.3. Политичка и културна историја	3.3.1. Именује, описује и упоређује појмове везане уз грчку традицију учења и подучавања. (SŠ (2) GJ C.4.2.)	<ul style="list-style-type: none"> навести појмове везане уз одгој и образовање именовати установе везане уз одгој и образовање
	3.3.2. Именује и објашњава чињенице и појмове везане уз историју грчког народа и језика у времену и простору. (SŠ (2) GJ C.1.1.)	<ul style="list-style-type: none"> разликовати појмове везане уз грчка племена, покрајине, дијалекте и организовану религију (светковине и светишта) навести насеобине, материјалне остатке и податке везане уз грчку културу и уметност навести појмове везане уз свакодневни живот
	3.3.3. Набраја, смешта, повезује и закључује о појмовима везаним уз грчко позориште и филозофске школе. (SŠ (2) GJ C.4.1.)	<ul style="list-style-type: none"> навести места за одржавање драмских, музичких и спортских такмичења набројати појмове везане уз грчко позориште

ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
3.3. Политичка и културна историја	3.3.4. Набраја, смешта и повезује појмове везане уз грчку историју. (SŠ (2) GJ C.3.1.)	<ul style="list-style-type: none"> именовати кључне особе у грчкој историји из Хомерског, архајског, класичног и доба хеленизма навести кључне догађаје у грчкој историји из Хомерског доба, архајског доба, класичног доба и доба хеленизма
	3.3.5. Коментарише, дискутира и закључује о основним појмовима везаним уз државно уређење и владавину. (SŠ(2) GJ C.3.2.)	<ul style="list-style-type: none"> навести појмове и особе из политичке историје разликовати облике друштвеног уређења
	3.3.6. Описује догађаје и подручја у Хрватској повезане са грчком цивилизацијом и митологијом. (SŠ (2) GJ C.1.3.)	<ul style="list-style-type: none"> препознати споменике античке Грчке у хрватској културној баштини навести грчке насеобине на подручју данашње Хрватске описати грчко културно наслеђе на подручју данашње Хрватске

3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Испит државне матуре из Грчког језика се састоји од три подручја испитивања и садржи укупно **70 задатака**.

У првом подручју испитивања се испитује познавање **искуства текста и комуникације**, у другом познавање **језичке писмености**, а у трећем познавање **цивилизације и баштине**.

Даље је у тексту детаљно описана структура сваког подручја испитивања.

3.1. ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА

ИСКУСТВО ТЕКСТА И КОМУНИКАЦИЈА

У овом подручју испитивања се проверава ниво разумевања прочитаног текста, дела текста или реченице те знања и вештине из подручја синтаксе.

У табели 1. је приказана структура подручја испитивања *Искуство текста и комуникација*.

Табела 1. Структура подручја испитивања *Искуство текста и комуникација*³

ЗАДАЦИ	ВРСТА ЗАДАКА	БРОЈ ЗАДАКА
1. – 4.	задаци вишеструког избора	4
5. – 7.	задаци кратког одговора	3
8. – 14.	задаци вишеструког избора	7
23. – 26.	задаци кратког одговора	4
27. – 29.	задаци вишеструког избора	3
30. – 33.	задаци допуњавања	4
34. – 36.	задаци вишеструког избора	3

³ Полазни текстови у подручју испитивања *Искуство текста и комуникација* су наведени у овом каталогу.

3.2. ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ

У овом подручју испитивања се проверава познавање језика на темељу исхода и садржаја прописаних курикулумом за Грчки језик.

У табели 2. је приказана структура подручја испитивања *Језичка писменост*.

Табела 2. Структура подручја испитивања Језичка писменост

ЗАДАТАК	ВРСТА ЗАДАТАКА	БРОЈ ЗАДАТАКА
15. – 22.	задаци кратког одговора	8
37. – 43.	задаци вишеструког избора	7
44. – 46.	задаци кратког одговора	3
47. – 49.	задаци вишеструког избора	3

3.3. ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА ЦИВИЛИЗАЦИЈА И БАШТИНА

У овом подручју испитивања се проверава познавање садржаја из грчке цивилизације и баштине на темељу исхода и садржаја прописаних курикулумом за Грчки језик.

У табели 3. је приказана структура подручја испитивања *Цивилизација и баштина*.

Табела 3. Структура подручја испитивања Цивилизација и баштина

ЗАДАТАК	ВРСТА ЗАДАТАКА	БРОЈ ЗАДАТАКА
50. – 55.	задаци кратког одговора	6
56. – 70.	задаци вишеструког избора	15

4. ТЕХНИЧКИ ОПИС ИСПИТА

Технички опис испита подразумева трајање испита, изглед и начин решавања испита те прибор за решавање испита.

4.1. ТРАЈАЊЕ ИСПИТА

Испит државне матуре из Грчког језика траје укупно **120 минута** без паузе.

Кандидат може да самостално распореди време решавања и није временски ограничен при решавању појединих делова испита.

Распоред спровођења биће објављен на интернетској страници Националног центра за вањско вредновање образовања (www.ncvvo.hr).

4.2. ИЗГЛЕД ИСПИТА И НАЧИН РЕШАВАЊА

Кандидат добија сигурносну кесицу у којој се налазе сви испитни материјали.

Временик спровођења испита објављен је на мрежној страници Националног центра за вањско вредновање образовања (www.ncvvo.hr).

У задацима затвореног типа (задаци вишеструког избора) кандидат мора да означи тачне одговоре знаком X на листу за одговоре. Ако кандидат означи више од једног одговора, задатак ће се бодовати с 0 (нула) бодова без обзира на то што је међу означенима и тачан одговор.

У задацима отвореног типа кандидат мора да одговори кратким одговором с неколико речи или једноставном реченицом (задаци допуњавања и кратког одговора) на за то предвиђено место у испитној књижици. Ако кандидат погрешно, треба да прецрта нетачан одговор, стави га у заграду, напише тачан одговор и стави параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме) поред тачног одговора.

4.3. ПРИБОР

Током писања испита дозвољено је употребљавати искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом. Кандидати не смеју да употребљавају речнике, граматичке сажетке ни остала помоћна средства. Није дозвољена употреба техничких помоћних средстава.

5. ОПИС БОДОВАЊА

Кандидат у испиту може да оствари **70 бодова**.

У табели 4. је приказан удео подручја испитивања у укупном успеху у испиту.

Табела 4. Удео подручја испитивања у испиту

Искусство текста и комуникација	40%
Језичка писменост	30%
Цивилизација и баштина	30%

Табела 5. Опис бодовања према врсти задатака

Задаци вишеструког одговора	1 бод – тачан одговор 0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора
Задаци кратког одговора	1 бод – тачан одговор 0 бодова – нетачан одговор или одговор није уписан
Задаци допуњавања	1 бод – тачан одговор 0 бодова – нетачан одговор или одговор није уписан

5.1. ВРЕДНОВАЊЕ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ИСКУСТВО ТЕКСТА И КОМУНИКАЦИЈА

Тачан одговор на поједини задатак доноси један бод. У овом подручју испитивања је могуће остварити укупно **28 бодова**.

5.2. ВРЕДНОВАЊЕ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ

Тачан одговор на поједини задатак доноси један бод. У овом подручју испитивања је могуће остварити укупно **21 бод**.

5.3. ВРЕДНОВАЊЕ ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА ЦИВИЛИЗАЦИЈА И БАШТИНА

Тачан одговор на поједини задатак доноси један бод. У овом подручју испитивања је могуће остварити укупно **21 бод**.

6. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА

У овом поглављу су наведени примери задатака.⁴ Уз сваки пример задатка су наведени упутство за решавање задатка, тачан одговор, образовни исход који се тим конкретним задатком испитује те начин бодовања.

6.1. ПРИМЕР ЗАДАТКА ВИШЕСТРУКОГ ИЗБОРА

Задатак вишеструког избора се састоји од упутства (у ком је описан начин решавања задатака и које је заједничко за све задатке тог типа у низу), основе (у којој је постављен задатак) те четири понуђена одговора од којих је један тачан.

Упутство за решавање задатака вишеструког избора гласи:

У следећим задацима од више понуђених одговора **само** један је тачан.

Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.

Тачан одговор доноси један бод.

Задатак:

Како се обично називају тешке муке?

- A. Ахилејеве
- B. Иксионове
- C. Прокрустове
- D. Танталове

ТАЧАН ОДГОВОР: D. Танталове

ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: *Цивилизација и баштина*

ПОТПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: *Митологија*

ОБРАЗОВНИ ИСХОД: Описује, објашњава, коментарише и вреднује темељне појмове грчке митологије (јунаци). (SŠ (2) GJ C.2.1.)

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора

⁴ За сваку врсту задатка дат је пример без обзира на подручја испитивања. Примери и специфичности задатака у појединим подручјима испитивања се могу погледати у огледном примеру испита.

6.2. ПРИМЕР ЗАДАТКА КРАТКОГ ОДГОВОРА

Задатак кратког одговора се састоји од упутства (у ком је описан начин решавања задатка и које је заједничко за све задатке тог типа у низу) и основе (најчешће питања) у којој је задато шта кандидат треба да одговори.

Упутство за решавање задатака кратког одговора гласи:

У следећим задацима промените број задатим речима.

Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор доноси један бод.

Задатак:

τὰς τάξεις

ТАЧАН ОДГОВОР: τὴν τάξιν

ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: *Језичка писменост*

ПОТПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: *Морфологија*

ОБРАЗОВНИ ИСХОД: Препознаје, примењује и упоређује сложеније граматичке облике речи и њихове односе. (SŠ (2) GJ A.3.2.)

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор или одговор није уписан

6.3. ПРИМЕР ЗАДАТКА ДОПУЊАВАЊА

Задатак допуњавања се састоји од упутства (у ком је описан начин решавања задатка и које је заједничко за све задатке тог типа у низу) и основе у којој је задато шта кандидат треба да одговори.

Упутство за решавање задатка допуњавања гласи:

У следећим задацима допуните превод задате реченице из полазног текста. Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор доноси један бод.

Задатак:

Ὅμως ὁ γ' Αἰδῆς τοὺς νόμους τούτους ποθεῖ.

Па ипак баш Хад тражи те _____.

ТАЧАН ОДГОВОР: обичаје/законе

ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: *Искусство текста и комуникација*

ПОТПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: *Превод текста*

ОБРАЗОВНИ ИСХОД: Разуме и објашњава изворни грчки текст. (SŠ (2) GJ B.4.3.)

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор или одговор није уписан

7. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТ

Редовно учење Грчког језика омогућава боље остваривање исхода те трајно и сврсисходно памћење. Предуслови успешног полагања испита државне матуре из Грчког језика су темељна језичка писменост и основе читања с разумевањем.

Током припреме испита државне матуре из Грчког језика потребно је:

- анализирати и превести уломке из књижевних дела наведене у делу каталога *Прописани текстови за испит државне матуре*
- поновити:
- морфологију (облике дефлекције, компарације и коњугације те времена правилних и неправилних глагола)
- синтаксу (анализа реченице, посесивни генитив, партитивни генитив, генитив поређења, генитив апсолутни, акузатив и номинатив с инфинитивом)
- живот и дело прописаних аутора, књижевне врсте и раздобља у грчкој књижевности, периодизацију књижевности те преглед и развој књижевних врста (епика, лирика, историографија, реторика, развој драме и позоришта, филозофија)
- цивилизацијско-историјске садржаје (митологија и религија, историја, свакодневица).

Добро познавање начина испитивања значајно ће помоћи кандидатима да успешно реше задатке у испиту државне матуре.

Начин полагања испита државне матуре као и мере које се изричу у случају недозвољеног понашања ученика су прописани Правилником о полагању државне матуре (Народне новине, 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21 и 126/21).

ЛИТЕРАТУРА

Прописани текстови за испит државне матуре

1. Демостен, О миру, V, 2-7

ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν, ἡνίκ' ἔπειθόν τινες ὑμᾶς, τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων ταραττομένων, βοηθεῖν Πλουτάρχῳ καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι, πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν ἀντεῖπον, καὶ μόνον οὐ διεσπᾶσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ μικροῖς λήμμασιν πολλὰ καὶ μεγάλ' ὑμᾶς ἀμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνου βραχείος διελθόντος, μετὰ τοῦ προσοφλεῖν αἰσχύνην καὶ παθεῖν οἷα τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδένες πώποτε πεπόνθασ' ὑπὸ τούτων οἷς ἐβοήθησαν, πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε τήν τε τῶν τότε ταῦτα πεισάντων κακίαν καὶ τὰ βέλτιστ' εἰρηκότ' ἐμέ. πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν τῷ μὲν τῆς τέχνης προσχήματι τυγχάνοντ' ἀδείας, κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν καὶ τὰ παρ' ὑμῶν διοικοῦντα Φιλίππῳ καὶ πρυτανεύοντα, παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἰδίας οὐτ' ἔχθρας οὔτε συκοφαντίας ἔνεκα, ὥς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτ' ἔργων γέγονεν δῆλον.

2. Езоп, Басна о ласици и А фродити, br. 50, Perry Index

ΓΑΛΗ ΚΑΙ ΑΦΡΟΔΙΤΗ

γαλῇ ἐρασθεῖσα νεανίσκου εὐπρεποῦς ἠΰξατο τῇ Ἀφροδίτῃ, ὅπως αὐτὴν μεταμορφώσῃ εἰς γυναῖκα. καὶ ἡ θεὸς ἐλεήσασα αὐτῆς τὸ πάθος μετετύπωσεν αὐτὴν εἰς κόρην εὐειδῇ. καὶ οὕτως ὁ νεανίσκος θεασάμενος αὐτὴν καὶ ἐρασθεὶς οἶκαδε ὥς ἑαυτὸν ἀπήγαγε. καθημένων δ' αὐτῶν ἐν τῷ θαλάμῳ ἡ Ἀφροδίτη γινῶναι βουλομένη, εἰ μεταβαλοῦσα τὸ σῶμα ἡ γαλῇ καὶ τὸν τρόπον ἥλλαξε, μὴν εἰς τὸ μέσον καθῆκεν. ἡ δὲ ἐπιλαθομένη τῶν παρόντων ἐξαναστᾶσα ἀπὸ τῆς κοίτης τὸν μὴν ἐδίωκε καταφαγεῖν ἐθέλουσα. καὶ ἡ θεὸς ἀγανακτήσασα κατ' αὐτῆς πάλιν αὐτὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν ἀποκατέστησεν. οὕτω καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ φύσει πονηροί, κἂν φύσιν ἀλλάξωσι, τὸν γοῦν τρόπον οὐ μεταβάλλονται.

3. Херод, Историја, I, 8, 1-14

Οὗτος δὴ ὢν ὁ Κανδαύλης ἡράσθη τῆς ἑωυτοῦ γυναικός, ἐρασθεὶς δὲ ἐνόμιζε οἱ εἶναι γυναῖκα πολλὸν πασέων καλλίστην. Ὡστε δὲ ταῦτα νομίζων, ἦν γὰρ οἱ τῶν αἰχμοφόρων Γύγης ὁ Δασκύλου ἀρεσκόμενος μάλιστα, τούτῳ τῷ Γύγῃ καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν προηγημάτων ὑπερετίθετο ὁ Κανδαύλης καὶ δὴ καὶ τὸ εἶδος τῆς γυναικὸς ὑπερεπαινέων. Χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς, ἔλεγε πρὸς τὸν Γύγην τοιαύδε· «Γύγη, οὐ γὰρ σε δοκέω πείθεσθαι μοι λέγοντι περὶ τοῦ εἶδους τῆς γυναικός (ὥτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισι ἐόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν), ποίεε ὅπως ἐκείνην θεήσεται γυμνήν.» Ὁ δὲ μέγα ἀμβώσας εἶπε· «Δέσποτα, τίνα λέγεις λόγον οὐκ ὑγίεια, κελεύων με δέσποιναν τὴν ἐμὴν θεήσασθαι γυμνήν; Ἄμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή.

4. Херод, Историја, IV, 114, 9-20

Αἱ δὲ πρὸς ταῦτα ἔλεξαν τάδε· «Ἡμεῖς οὐκ ἂν δυναίμεθα οἰκέειν μετὰ τῶν ὑμετερέων γυναικῶν· οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ νόμια ἡμῖν τε ἀκείνησί ἐστι. Ἡμεῖς μὲν τοξευόμεν τε καὶ ἀκοντίζομεν καὶ ἵππαζόμεθα, ἔργα δὲ γυναικῆα οὐκ ἐμάθομεν· αἱ δὲ ὑμέτεραι γυναικες τούτων μὲν οὐδὲν τῶν ἡμεῖς κατελέξαμεν ποιεῦσι, ἔργα δὲ γυναικῆα ἐργάζονται μένουσαι ἐν τῇσι ἀμάξεσι, οὐτ' ἐπὶ θήρην ἰοῦσαι οὔτε ἄλλῃ οὐδαμῇ. Οὐκ ἂν ὢν δυναίμεθα ἐκείνησι συμφέρεσθαι. Ἀλλ', εἰ βούλεσθε γυναῖκας ἔχειν ἡμέας καὶ δοκέειν εἶναι δικαιοτάτοι, ἐλθόντες παρὰ τοὺς τοκέας ἀπολάχετε τῶν κτημάτων τὸ μέρος, καὶ ἔπειτα ἐλθόντες οἰκέωμεν ἐπ' ἡμέων αὐτῶν.»

5. Ксенофон, Анабаза, I, 2, 5, 4-8, 1

Κῦρος δὲ ἔχων οὖς εἴρηκα ὠρμᾶτο ἀπὸ Σάρδεων· καὶ ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαϊάνδρον ποταμόν. τούτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπὶν ἐξευγμένη πλοίοις. τοῦτον διαβάς ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἓνα παρασάγγας ὀκτὼ εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην καὶ εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ ἦκε Μένων ὁ Θετταλὸς ὀπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελταστὰς πεντακοσίους, Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα Κύρῳ βασιλεία ἦν καὶ παραδείσος μέγας ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος ἐθήρηνεν ἀπὸ ἵππου, ὅποτε γυμνάσαι βούλοιτο ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους. διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ Μαϊάνδρος ποταμός· αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων· ῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως.

6. Πлатон, Γοζβα, 204a 8-204c 4

Σω. Τίνες οὖν, ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα, οἱ φιλοσοφοῦντες, εἰ μήτε οἱ σοφοὶ μήτε οἱ ἀμαθεῖς;

Δι. Δῆλον δὴ, ἔφη, τοῦτό γε ἤδη καὶ παιδί, ὅτι οἱ μεταξὺ τούτων ἀμφοτέρων, ὧν ἂν εἴη καὶ ὁ Ἔρως, ἔστιν γὰρ δὴ τῶν καλλίστων ἢ σοφία, Ἐρως δ' ἐστὶν ἔρως περὶ τὸ καλόν, ὥστε ἀναγκαῖον Ἐρώτα φιλόσοφον εἶναι, φιλόσοφον δὲ ὄντα μεταξὺ εἶναι σοφοῦ καὶ ἀμαθοῦς. αἰτία δὲ αὐτῷ καὶ τούτων ἡ γένεσις· πατρὸς μὲν γὰρ σοφοῦ ἐστὶ καὶ εὐπόρου, μητρὸς δὲ οὐ σοφῆς καὶ ἀπόρου. ἡ μὲν οὖν φύσις τοῦ δαίμονος, ὦ φίλε Σώκρατες, αὕτη· ὃν δὲ σὺ ὠήθης Ἐρώτα εἶναι, θαυμαστὸν οὐδὲν ἔπαθες. ὠήθης δέ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ τεκμαιρομένη ἐξ ὧν σὺ λέγεις, τὸ ἐρώμενον Ἐρώτα εἶναι, οὐ τὸ ἐρῶν· διὰ ταῦτά σοι οἶμαι πάγκαλος ἐφαίνετο ὁ Ἐρως.

7. Πлатон, Τιμεϊ, 25a5-2d3

ἐν δὲ δὴ τῇ Ἀτλαντίδι νήσῳ ταύτῃ μεγάλη συνέστη καὶ θαυμαστὴ δύναμις βασιλέων, κρατοῦσα μὲν ἀπάσης τῆς νήσου, πολλῶν δὲ ἄλλων νήσων καὶ μερῶν τῆς ἡπείρου· πρὸς δὲ τούτοις ἔτι τῶν ἐντὸς τῇδε Λιβύης μὲν ἤρχον μέχρι πρὸς Αἴγυπτον, τῆς δὲ Εὐρώπης μέχρι Τυρρηνίας. ... τότε οὖν ὑμῶν, ὦ Σόλων, τῆς πόλεως ἡ δύναμις εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους διαφανῆς ἀρετῇ τε καὶ ῥώμῃ ἐγένετο· πάντων γὰρ προστάσα εὐψυχία καὶ τέχναις ὅσαι κατὰ πόλεμον, τὰ μὲν τῶν Ἑλλήνων ἡγουμένη, τὰ δ' αὕτη μονωθεῖσα ἐξ ἀνάγκης τῶν ἄλλων ἀποστάντων, ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους ἀφικομένη κινδύνους, κρατήσασα μὲν τῶν ἐπιόντων τρόπαιον ἔστησεν, ... ὑστέρω δὲ χρόνῳ σεισμῶν ἐξαισίων καὶ κατακλυσμῶν γενομένων, μιᾶς ἡμέρας καὶ νυκτὸς χαλεπῆς ἐπελθούσης, τό τε παρ' ὑμῖν μάχιμον πᾶν ἀθρόον ἔδυ κατὰ γῆς, ἥ τε Ἀτλαντὶς νήσος ὡσαύτως κατὰ τῆς θαλάττης δῦσα ἠφανίσθη.

8. Πλутарх, Перикле, III, 1, 3-4, 4

Περικλῆς γὰρ ἦν τῶν μὲν φυλῶν Ἀκαμαντίδης, τῶν δὲ δήμων Χολαργεύς, οἴκου δὲ καὶ γένους τοῦ πρώτου κατ' ἀμφοτέρους. Ξάνθιππος γὰρ ὁ νικήσας ἐν Μυκάλη τοὺς βασιλέως στρατηγούς ἐγημεν Ἀγαρίστην Κλεισθένους ἑγγονον, ὃς ἐξήλασε Πεισιστρατίδας καὶ κατέλυσε τὴν τυραννίδα γενναίως καὶ νόμους ἔθετο καὶ πολιτείαν ἄριστα κεκραμένην πρὸς ὁμόνοϊαν καὶ σωτηρίαν κατέστησεν. αὕτη κατὰ τοὺς ὕπνους ἔδοξε τεκεῖν Λέοντα, καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ἔτεκε Περικλέα, τὰ μὲν ἄλλα τὴν ιδέαν τοῦ σώματος ἀμειπτον, προμήκη δὲ τῇ κεφαλῇ καὶ ἀσύμμετρον. ὅθεν αἱ μὲν εἰκόνες αὐτοῦ σχεδὸν ἅπασαι κράνεσι περιέχονται, μὴ βουλομένων ὥς ἔοικε τῶν τεχνιτῶν ἐξονειδίξιν. οἱ δ' Ἀττικοὶ ποιηταὶ σχινοκέφαλον αὐτὸν ἐκάλουν· τὴν γὰρ σκίλλαν ἔστιν ὅτε καὶ σχῖνον ὀνομάζουσι.“

9. Εσχιλ, Οковани Прометеј, 669-686

τοιοῖσδε πεισθεῖς Λοξίου μαντεύμασιν
ἐξήλασέν με κάπέκλησε δωμάτων 670
ἄκουσαν ἄκων· ἀλλ' ἐπηνάγκαζέ νιν
Διὸς χαλινὸς πρὸς βίαν πράσσειν τάδε.
εὐθύς δὲ μορφή καὶ φρένες διάστροφοι
ἦσαν, κεραστὶς δ' ὥς ὀρᾷτ', ὄξυστόμῳ
μύωπι χρισθεῖσ' ἐμμανεῖ σκιρτήματι 675
ἦσσαν πρὸς εὐποτόν τε Κερχνείας ῥέος
Λέρνης τε κρήνην· βουκόλος δὲ γηγενῆς
ἄκρατος ὀργὴν Ἄργος ὠμάρτει, πυκνοῖς
ὄσσοις δεδορκῶς τοὺς ἐμούς κατα στίβους.
ἀπροσδόκητος δ' αὐτὸν † αἰφνίδιος μόρος 680
τοῦ ζῆν ἀπεστέρησεν. οἰστροπλήξ δ' ἐγὼ
μάστιγι θείᾳ γῆν πρὸ γῆς ἐλαύνομαι.
κλύεις τὰ πραχθέντ'· εἰ δ' ἔχεις εἰπεῖν ὅ τι
λοιπὸν πόνων, σήμαινε μηδέ μ' οἰκτίσας
σύνθαλπε μύθοις ψευδέσιν· νόσημα γὰρ 685
αἰσχιστον εἶναί φημι συνθέτους λόγους.

10. Ευριπιδ, Баханткиње, 1-22

ΔΙΟΝΥΣΟΣ

Ἦκω Διὸς παῖς τήνδε Θηβαίαν χθόνα
Διόνυσος, ὃν τίκτει ποθ' ἡ Κάδμου κόρη
Σεμέλη λοχευθεῖσ' ἀστραπηφόρῳ πυρὶ
μορφὴν δ' ἀμείψας ἐκ θεοῦ βροτησίαν 5
πάρειμι Δίρκης νάμαθ' Ἴσμηνοῦ θ' ὕδωρ.
ὀρῶ δὲ μητρὸς μνήμα τῆς κεραυνίας
τόδ' ἐγγὺς οἴκων καὶ δόμων ἐρείπια
τυφόμενα Δίου πυρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα,
ἀθάνατον Ἦρας μητέρ' εἰς ἐμὴν ὕβριν.
αἰνῶ δὲ Κάδμον, ἄβατον ὃς πέδον τόδε 10
τίθησι, θυγατρὸς σηκόν· ἀμπέλου δέ νιν
πέριξ ἐγὼ 'κάλυψα βοτρυνώδει χλόη.
λιπὼν δὲ Λυδῶν τοὺς πολυχρύσους γύας
Φρυγῶν τε, Περσῶν ἡλιοβλήτους πλάκας
Βάκτριά τε τείχη τήν τε δύσχιμον χθόνα 15
Μήδων ἐπελθὼν Ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα

Ἀσίαν τε πᾶσαν ἢ παρ' ἁλμυρὰν ἄλλα
 κεῖται μιγάσιν Ἑλλήσι βαρβάροις θ' ὁμοῦ
 πλήρεις ἔχουσα καλλιπυργώτους πόλεις,
 ἐς τήνδε πρῶτην ἦλθον Ἑλλήνων πόλιν,
 τὰ κεῖ χορεύσας καὶ καταστήσας ἐμὰς
 τελετάς, ἵν' εἶην ἐμφανὲς δαίμων βροτοῖς.

20

11. Ευριπιδ, Μεδεја, 946-963

Μήδεια

συλλήψομαι δὲ τοῦδ' ἐσσι καγὼ πόνου·
 πέμψω γὰρ αὐτῇ δῶρ' ἃ καλλιστεύεται
 τῶν νῦν ἐν ἀνθρώποισιν, οἷδ' ἐγώ, πολὺ
 [λεπτὸν τε πέπλον καὶ πλόκον χρυσήλατον]
 παῖδας φέροντας. ἀλλ' ὅσον τάχος χρεῶν
 κόσμον κομίζειν δεῦρο προσπόλων τινά.
 εὐδαμονήσει δ' οὐχ ἐν ἀλλὰ μυρία,
 ἀνδρὸς τ' ἀρίστου σοῦ τυχοῦς' ὁμευνέτου
 κεκτημένη τε κόσμον ὃν ποθ' Ἥλιος
 πατὴρ διδῶσιν ἐκγόνοισιν οἷς.
 λάζυσθε φερνὰς τάσδε, παῖδες, ἐς χέρας
 καὶ τῇ τυράννῳ μακαρίαι νύμφηι δότε
 φέροντες· οὗτοι δῶρα μεμπτὰ δέξεται.

950

955

Ἰάσων

τί δ', ὦ ματαία, τῶνδε σὰς κενοῖς χέρας;
 δοκεῖς σπανίζειν δῶμα βασίλειον πέπλων,
 δοκεῖς δὲ χρυσοῦ; σῶιζε, μὴ δίδου τάδε.
 εἶπερ γὰρ ἡμᾶς ἀξιοῖ λόγου τινὸς
 γυνή, προθήσει χρημάτων, σάφ' οἷδ' ἐγώ.

960

Μήδεια

μή μοι σύ· πείθειν δῶρα καὶ θεοὺς λόγος·
 χρυσὸς δὲ κρείσσων μυρίων λόγων βροτοῖς.

965

12. Хомер, Илијада, I, 130-147

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
μὴ δ' οὕτως ἀγαθὸς περ ἔων θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ
κλέπτε νόω, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.
ἢ ἐθέλεις ὄφρ' αὐτὸς ἔχης γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὐτως
ῥῆσθαι δευόμενον, κέλεαι δέ με τῆνδ' ἀποδοῦναι;
ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ
ἄρσαντες κατὰ θυμὸν ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
εἰ δέ κε μὴ δώωσιν ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι
ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
ἄξω ἐλὼν· ὃ δέ κεν κεχολώσεται ὃν κεν ἵκωμαι.
ἀλλ' ἦτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις,
νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλα διᾶν,
ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἐκατόμβην
θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρῡσηΐδα καλλιπάρηον
βήσομεν· εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεὺς
ἢ σὺ Πηλεΐδῃ πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
ὄφρ' ἥμιν ἐκάεργον ἰλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας.

13. Хомер, Илијада, XXIV, 559-579

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
μηκέτι νῦν μ' ἐρέθιζε γέρον· νοέω δέ καὶ αὐτὸς
Ἐκτορά τοι λῦσαι, Διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἦλθε
μήτηρ, ἢ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἀλίοιο γέροντος.
καὶ δέ σε γιγνώσκω Πρίαμε φρεσίν, οὐδέ με λήθεις,
ὅττι θεῶν τίς σ' ἦγε θεὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
οὐ γάρ κε τλαίῃ βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδέ μάλ' ἡβῶν,
ἐς στρατόν· οὐδὲ γὰρ ἂν φυλάκους λάθοι, οὐδέ κ' ὀχῆα
ῥεῖα μετοχλίσσειε θυράων ἡμετεράων.
τῶ νῦν μή μοι μάλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνης,
μή σε γέρον οὐδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσιν ἐάσω
ᾧ ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπείθετο μύθῳ.
Πηλεΐδης δ' οἴκοιο λέων ὥς ἄλτο θύραζε
οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύνω θεράποντες ἔποντο
ῥῶς Αὐτομέδων ἢ δ' Ἀλκιμος, οὓς ῥα μάλιστα
τί' Ἀχιλεὺς ἐτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα,
οἱ τόθ' ὑπὸ ζυγόφιν λύον ἵππους ἡμιόνους τε,
ἐς δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῖο γέροντος,

καὶ δ' ἐπὶ δίφρῳ εἶσαν· ἐϋξέστου δ' ἀπ' ἀπῆνης
ἦρεον Ἑκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα.

14. Хомер, Одисеја, X, 321-335

ὥς φάτ', ἐγὼ δ' ἄορ ὁξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Κίρκῃ ἐπήϊξα ὥς τε κτάμεναι μενεαίνων.
ἢ δὲ μέγα ἰάχουσα ὑπέδραμε καὶ λάβε γούνων
καὶ μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 'τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆες;
θαῦμά μ' ἔχει, ὥς οὐ τι πίων τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης.
οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη,
ὅς κε πῆν καὶ πρῶτον ἀμείψεται ἔρκος ὀδόντων·
σοὶ δέ τις ἐν στήθεσσι ἀκήλητος νόος ἐστίν.
ἦ σύ γ' Ὀδυσσεὺς ἐσσι πολύτροπος, ὃν τέ μοι αἰεὶ
φάσκεν ἐλεύσεσθαι χρυσόρραπις Ἀργεῖφόντης,
ἐκ Τροίης ἀνιόντα θοῇ σὺν νηϊ μελαίνῃ.
ἀλλ' ἄγε δὴ κολεῶ μὲν ἄορ θέο, νῶϊ δ' ἔπειτα
εὐνῆς ἡμετέρης ἐπιβήομεν, ὄφρα μιγέντε
εὐνῇ καὶ φιλότῃ πεποιθόμεν ἀλλήλοισιν.'

15. Хомер, Одисеја, XIX, 171-187

ἀλλὰ καὶ ὥς ἐρέω ὃ μ' ἀνείρεαι ἡδὲ μεταλλᾶς.
Κρήτη τις γαῖ' ἔστι μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
καλὴ καὶ πείρα, περίρρυτος· ἐν δ' ἀνθρώποι
πολλοὶ ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννήκοντα πόλεις —
ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἀχαιοί,
ἐν δ' Ἑτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες
Δωριεὲς τε τριχάϊκες δῖοι τε Πελασγοί —
τῇσι δ' ἐνὶ Κνωσός, μεγάλη πόλις, ἔνθα τε Μίνως
ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστής,
πατρὸς ἐμοῖο πατὴρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος.
Δευκαλίων δ' ἐμὲ τίκτε καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσιν Ἴλιον εἶσω
ῥχεθ' ἅμ' Ἀτρεΐδῃσιν· ἐμοὶ δ' ὄνομα κλυτὸν Αἴθων,
ὀπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἅμα πρότερος καὶ ἀρείων.
ἐνθ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἰδόμην καὶ ξένια δῶκα.
καὶ γὰρ τὸν Κρήτηνδε κατήγαγεν ἰς ἀνέμοιο
ἰέμενον Τροίηνδε, παραπλάγξασα Μαλειῶν·

16. Софокле, Електра, 680-695

ΠΑ. Κάπεμπόμην πρὸς ταῦτα καὶ τὸ πᾶν φράσω.	680
Κεῖνος γὰρ ἐλθὼν εἰς τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος πρόσχημ' ἀγῶνος, Δελφικῶν ἄθλων χάριν, ὅτ' ἦσθετ' ἀνδρὸς ὀρθίων κηρυγμάτων δρόμον προκηρύξαντος, οὗ πρώτη κρίσις, εἰσῆλθε λαμπρός, πᾶσι τοῖς ἐκεῖ σέβας·	685
δρόμου δ' ἰώσας τῇ φύσει τὰ τέρματα, νίκης ἔχων ἐξῆλθε πάντιμον γέρας. Χῶπως μὲν ἐν πολλοῖσι παῦρά σοι λέγω οὐκ οἶδα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἔργα καὶ κράτη· ἐν δ' ἴσθ' ὅσων γὰρ εἰσεκήρυξαν βραβῆς	690
τούτων ἐνεγκὼν πάντα τὰπινίκια, ᾠλβίζετ', Ἀργεῖος μὲν ἀνακαλούμενος, ὄνομα δ' Ὀρέστης, τοῦ τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος Ἀγαμέμνονος στρατεύμ' ἀγείραντός ποτε.	695

Препоручена литература за кандидате

- Дукат, *Граматика грчког језика*, Школска књига, Загреб, 1983.
- Мартинић-Јерчић, Матковић, *Прометеј*, Школска књига, Загреб, 2003.
- Мартинић-Јерчић, Матковић, Гјурашин, *Прометеј Mythos 1*, Школска књига, Загреб, 2019.
- Мартинић-Јерчић, Матковић, Гјурашин, *Прометеј Epos 2*, Школска књига, Загреб, 2020.
- Мартинић-Јерчић, Матковић, Гјурашин, *Прометеј Logos 3*, Школска књига, Загреб, 2021.
- Мартинић-Јерчић, Матковић, Гјурашин, Малеш, *Прометеј Kosmos 4*, Школска књига, Загреб, 2021.
- Мајнарић, Горски, *Грчко-хрватски рјечник*, Школска књига, Загреб, 1976.
- Мусић, Мајнарић, *Граматика грчког језика*, Школска књига, Загреб, 1980.
- Сабадош, Сиронић, Змајловић, *Chrestomathia Graeca*, Школска књига, Загреб, 2002.
- Сабадош, Сиронић, Змајловић, *Anthologia Graeca*, Школска књига, Загреб, 1971.
- Шваб, *Најлепше приче класичне старине*, Графички завод Хрватске, Загреб, 1984.
- Замаровски, *јунаци античких митова*, АртРесор, Загреб, 1985.

Препоручена литература за наставнике

- Der kleine Pauly, *Lexikon der Antike in 5 Bänden*, München, 1979. Der neue Pauly, Stuttgart-Weimar, 1996.
- Дукат, *Огледи о грчкој трагедији*, Издавачки центар Ријека, Библиотека Домети, 1981.
- Дукат, *Хомерско питање*, Глобус, Загреб, 1987.
- Есхил – Софокле – Еурипид, *Сабране грчке трагедије*, Врхунци цивилизације, Београд, 1988.
- Херодот, *Историја*, Матица хрватска, Загреб, 2000.
- Јуриц, *Грчка – од митова до античких споменика*, Андромеда, Ријека, 2001.
- Лески, *Историја грчке књижевности*, Голден маркетинг, Загреб, 2001.
- Мусић, *Нацрт грчких и римских старина*, Екс либрис, Загреб, 2002.
- Олала, *Митолошки атлас Грчке*, Голден маркетинг, Загреб, 2007.
- Историја светске књижевности*, II део, Младост, Загреб, 1977.
- Шајн, *Смртни јунак*, Глобус, Загреб, 1989.
- The Oxford Concise Companion to Classical Literature*, Oxford, 1993.
- The Oxford Companion to Classical Civilization*, Oxford, 1998.

The Oxford Classical Dictionary, Oxford, 1996.

The Penguin, Dictionary of Classical Mythology, London, 1990.

Сиронић, *Расправе о хеленској књижевности*, Матица хрватска, Загреб, 1997.

Шкиљан, *Лексикон античких аутора*, Latina & Graeca, Загреб, 1996.

Шкиљан, *Лексикон античких термина*, Latina & Graeca, Загреб, 2003.

Заниновић, *Од Хелена до Хрвата*, Школска књига, Загреб, 1996.

Замаровски, *Откриће Троје*, Глобус, Загреб, 1965.

Замаровски, *Грчко чудо*, Школска књига, Загреб, 1978.

Корисни линкови

<http://www.textkit.com/>

<http://www.gottwein.de/>

<http://scaife.perseus.org/>

<http://www.teacheroz.com/greeks.html>

Онлајн речници

<http://archimedes.fas.harvard.edu/pollux/>

<https://logeion.uchicago.edu/lexidium>

Књижевност

<https://www.ancient-literature.com/>

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/index.html

Хомер, коментари

<https://ahcip.chs.harvard.edu/>

<https://homer.library.northwestern.edu/>

ДОДАЦИ

ВОКАБУЛАР

Вокабулар који се налази у каталогу не темељи се на прописаним текстовима, већ је лексичко језгро које кандидатима може да послужи као подсетник и основа за проширивање сопственог вокабулара. Критеријум за уврштавање појединих речи био је учесталост и важност коришћења тих речи у настави.

А

ἄμβροτος 3 i 2 (=ἄβροτος)	бесмртан	ἀδικία, ας, ή	неправда
ἄγαθός 3	добар, честит	ᾄδω	певати
ἄγαλμα, ατος, τό	накит; понос; кип	αεί	увек
ἀγαπάω	волети	ἀήρ, ἀέρος, ή	ваздух
ἀγάπη, ης, ή	љубав	ἀθάνατος 2	бесмртан
ἀγγέλλω	јављати	ἄθλος, ου, ό	борба, надметање; мука
ἄγγελος, ου, ό	гласник	ἀθροίζω	скупљати
ἀγείρω	скупљати; сазивати	αἶθήρ, έρος, ή	етер; небо; ваздух
ἄγκυρα, ας, ή	сидро	αἷμα, ατος, τό	крв
ἀγορά, ᾱς, ή	скупштина, трг	αἶξ, γός, ή/ό	коза; јарац
ἀγορεύω	јавно говорити	αἰρέω	узети, ухватити
ἀγρός, ου̐, ό	поље	αἰσθάνομαι	опазити, осетити
ἄγω	водити	αἰσχρός 3	ружан, срамотан
ἄγων, ῶνος, ό	игра, такмичење	αἰτέω	молити, тражити
ἀγωνίζομαι	такмичити се, борити се	αἰτία, ας, ή	узрок, кривица
ἄδελφός, ου̐, ό	брат	ἀκοντίζω	бацати копље
ἀδικέω	чинити криво; бити кривац	ἀκούω	слушати
		ἀκρόπολις, εως, ή	горњи град, тврђава

ἄκρος 3	вишњи, горњи, крајњи	ἄνθρωπος, ου, ό	човек
ἀλγεινός 3	болан, мучан	ἄξιος 3	вредан, достојан
ἄλγος, ους, τό	бол	ἀοιδός, οὔ, ό	певач
ἀλήθεια, ας, ή	истина	ἀπό (+ gen.)	од
ἀλητεύω	говорити истину	ἀποθνήσκω	умирати
ἀληθής 2	истинит	ἄποινα, ων, τά	откупнина
ἄλλά	али, него	ἀπορία, ας, ή	неприлика
ἄλλος, η, ο	други	ἀργυρότοξος 2	сребролук, Аполонов епитет
ἄλοχος, ου, ή	супруга, жена	ἀργυροῦς, ἄ, οὔν	сребрн
ἀμαρτάνω	промашити; погрешити	ἀρετή, ἥς, ή	врлина, храброст
ἀμαρτία, ας, ή	грешка, грех	ἀρμονία, ας, ή	веза, спајање; склад
ἀμείβομαι	променити; одговарати	ἀρχή, ἥς, ή	почетак, власт; покрајина
ἄμπελος, ου, ή	винова лоза	ἄρχω	почињати, владати, заповедати
ἀμφίπολος, ου, ή	служкиња	ἄρχων, онτος, ό	заповедник
ἀνά (+ ak.)	уз, по	ἀσπίς, ίδος, ή	штит
ἀναβαίνω	узлазити, пењати се	ἄστυ, εος, τό	град (најчешће се односи на Атину)
ἀνάβασις, εως, ή	успон	ἀτιμάζω	срамотити, презирати, не штовати
ἀνάγκη, ης, ή	нужда, сила; судбина	αὐγή, ἥς, ή	зрак (Сунца)
ἄναξ, ἄνακτος, ό	владар	αὐλός, οὔ, ό	фрула, свирала
ἀνάττω	владати	αὐξάνω	повећавати
ἀνδρεία, ας, ή	храброст	αὐτόματος 2	који се сам од себе покреће
ἀνδρεῖος 3	мужеван, храбар	αὐτός, ή, ό	сам, исти, он (у косим падежима)
ἄνεμος, ου, ό	ветар		
ἀνήρ, ἀνδρός, ό	муж, човек, јунак		
ἄνθος, ους, τό	цвет		

ἀφικνέομαι	стићи	βραχύς, εἶα, ὅ	кратак
ἄφρων 2	неразуман, луд	βροτός, ὅ, ή	смртан; супст. смртник
Β		βωμός, οὐ, ὅ	жртвеник
βαθύς, εἶα, ὅ	дубок	Γ	
βαίνω	ићи, корачати, ступати	γάλα, γάλακτος, τό	млеко
βάλλω	бацати	γαμέω	женити се
βάρβαρος 2	негрчки, варварски	γάμος, ου, ὅ	свадба, брак
βαρύς, εἶα, ὅ	тежак	γάρ	наиме, јер
βασιλεία, ας, ή	краљевина, краљевска власт	γελάω	смејати се
βασιλεύς, έως, ὅ	краљ	γένεσις, εως, ή	постанак, рођење
βασιλεύω	краљевати, владати	γένος, ους, τό	род, племе
βία, ας, ή	сила	γεραῖος 3	стар; супст. старац
βιβλίον, ου, τό	књига	γέρον, онτος, ὅ	старац
βίβλος, ου, ή	књига	γή, ης, ή	земља
βίος, ου, ὅ	живот	γίγας, αντος, ὅ	див
βλάπτω	шкодити, штетити	γίγνομαι	постајати, бити
βλέπω	гледати	γινώσκω	познавати, спознавати
βοάω	звати	γλαυκῶπις, ιδος, ή	совоока, сјајноока; епитет за Атину
βουλεύω	већати, саветовати; мед. одлучивати	γλαῦξ, κός, ή	сова
βουλή, ης, ή	савет, договор, одлука; веће	γλυκύς, εἶα, ὅ	сладак
βούλομαι	хтети, желети	γλῶττα, ης, ή	језик
βοῦς, βοός, ὅ ή	говедо	γνώμη, ης, ή	мишљење, одлука
βοῶπις, ιδος, ή	волоока, епитет за Херу	γονεύς, έως, ὅ	родитељ
βραδύς, εἶα, ὅ	спор	γόνυ, γόνατος, τό	колело
		γράμμα, ατος, τό	слово; књига; пл. књижевност, читање и писање

γραμματική, ἥς, ἡ	граматика	διάδοχος, ου, ὁ	наследник, заменик
γράφω	писати		
γυμνάζω	вежбати	διαφθείρω	уништавати, пустошити
γυμνάσιον, ου, τό	вежбашиште		
γυμνός 3	го; оскудно одевен	διδάσκαλος, ου, ὁ	учитељ
γυνή, γυναικός, ἡ	жена	διδάσκω	подучавати
γύψ, γυπός, ὁ	јастреб	δίδωμι	давати
		διθύραμβος, ου, ὁ	дитирамб, хорска песма у част Диониса

Δ

δαίμων, ονος, ὁ	божанство, злодух	δίκαιος 3	праведан
δάφνη, ἥς, ἡ	ловор	δίκη, ἥς, ἡ	правда
δέ	а, али, но	δῖος 3	боголик; божански; частан
δεῖ	треба		
δείδω	плашити се	διώκω	(про)гонити
δείκνυμι	показивати	δοκέω	мислити
δεινός 3	страшан	δοκεῖ μοι	чини ми се
δελφίς, ἴνος, ὁ	делфин	δόξα, ἥς, ἡ	мисао, глас, слава
δένδρον, ου, τό	дрво	δόρυ, δόρατος, τό	копље
δεξιός 3	десни	δουλεύω	робовати
δέρμα, ατος, τό	кожа	δοῦλος, ου, ὁ	роб, слуга
δεσμός, οῦ, ὁ	уже, пл. окови	δουλόω	заробити
δεσμώτης, ου, ὁ	заробљеник; (као придев) свезан, окован	δρᾶμα, ατος, τό	дело, чин; драма
δεσπότης, ου, ὁ	господар	δρόμος, ου, ὁ	трчање, трка
δέχομαι	примати	δύναμαι	моћи
δημοκρατία, ας, ἡ	власт народа	δύναμις, εως, ἡ	сила, снага, моћ
δῆμος, ου, ὁ	народ	δῶμα, ατος, τό	стан, кућа, дом
διά (+ gen.)	кроз, преко; (+ ак.) због	δῶρον, ου, τό	дар

Ε

ἄρ, ἄρος, τό	пролеће	ἔξοδος, ου, ή	излаз; ексода,
ἄω	допустити		излазна песма хора
ἐγείρω	будити	ἐπεισόδιον, ου, τό	у трагедији
ἐγώ	ја		епизода, део
ἐθέλω/θέλω	желети		трагедије (одговара
ἔθνος, ους, τό	народ	ἐπί (+ gen.)	чиновима)
ἔθος, ους, τό	обичај		на, код, уз, (+ дат.)
εἶδος, ους, τό	лик, облик, идеја	ἐπίσταμαι	на, при, код; (+ ак.)
εἶδωλον, ου, τό	лик, прилика,	ἐπιστήμη, ης, ή	на, против, за
	приказа	ἔπομαι	знати
εἶμι	бити	ἔπος, ους, τό	знање
εἶμι	ићи ћу	ἐράω +gen	следити
εἰρήνη, ης, ή	мир	ἐργάζομαι	реч, говор, песма
εἰς	(+ ак.) у, на, за	ἔργον, ου, τό	воleti
ἐκ	(+ ген.) из	ἔρις, ιδος, ή	радити, чинити
ἐκατόμβη, ης, ή	свечана жртва	ἐρμηνεύς, έως, ό	дело, посао
ἐκεῖνος, η, ο	онај, она, оно	ἐρυθρός 3	срџба, љутња, бес
ἐκρηβόλος, 2	далекометни,	ἔρχομαι	весник, гласник
	епитет за Аполона	ἔρως, ωτος, ό	црвен
ἐλαία, ας, ή	маслина	ἔρωτάω	долазити, ићи
ἐλαύνω	гонити; јахати;	ἔσοδος, ου, ή	жеља, љубав
	ходати, ићи	ἐταῖρος, ου, ό	питати
ἔλαφος, ου, ό/ή	јелен, кошута	ἕτερος 3	улаз
ἐλευθερία, ας, ή	слобода	ἔτος, ους, τό	друг, пријатељ
ἐλέφας, αντος, ό	слон	εὖ	други (од двојице)
ἐλπῖς, ίδος, ή	нада, поуздање	εὐγενής 2	година
ἐμός 3	мој	εὐδαιμονία, ας, ή	добро, ваљано
ἐν (+dat)	у, на, о, по	εὐδαίμων, ον	племенит
			срећа, блаженство
			срећан

εύρίσκω	налазити, откривати	Θ	
εὐχομαι	молити	θάλαμος, ου, ό	брачна одаја (спаваћа соба)
εὐώνυμος 2	леви	θάλαττα, ης, ή	море
ἐχθρός 3	непријатељски, мрзак	θάνατος, ου, ό	смрт
ἔχω	имати, држати	θάπτω	сахрањивати
ἕως, ἔω, ή	зора	θαῦμα, ατος, τό	чудо
		θαυμάζω (+ ak.)	чудити се, дивити се
Z		θεά, ᾱς, ή	божица
ζάω	живети	θεάομαι	гледати
ζεύγνυμι	ујармити	θέατρον, ου, τό	позориште, гледалиште
ζωή, ης, ή	живот	θεός, ου, ό	бог
ζώνη, ης, ή	појас	θεραπεύω	неговати, лечити, штовати
ζῶον, ου, τό	животиња	θερμός 3	врућ, топао
H		θέρος, ους, τό	лето
ἡβη, ης, ή	младост	θέω	трчати
ἡγεμών, όνος, ό	вођа, заповедник	θήρ, θηρός, ό / θηρίον, ίου τό	звер, животиња
ἡγέομαι	водити, бити вођа	θηράω / θηρεύω	ловити
ἡδη	већ	θησαυρός, ου, ό	благо
ἡδονή, ης, ή	наслада, радост	θνήσκω	умирати
ἡδύς, εἶα, ύ	угодан	θνητός 3	смртан
ἦκω	дошао сам, овде сам	θρίξ, τριχός, ή	длака, коса
ἥλιος, ίου, ό	Сунце	θυγάτηρ, τρός, ή	кћер
ἡμεῖς	ми	θυμός, ου, ό	срце, душа
ἡμέρα, ας, ή	дан	θύω	жртвовати
ἡμέτερος 3	наш		
ἥρως, ἥρως, ό	херој, јунак		

θώραξ, ακος, ό	оклоп	καιρός, οῦ, ό	права, мера, згодан час
I		καίω	палити
ιατρός, οῦ, ό	лекар	κακός 3	зао
ἴδιος 3	сопствен	κάλαμος, ου, ό	трска
ἱερεὺς, έως, ό	свештеник	καλέω	звати
ἱερός 3	свет	κάλλος, ους, τό	лепота
ἦμι	слати	καλός 3	леп
ἱκάνω/ἴκω	долазити	καλύπτω	покривати, застирати
ἱκετεύω	бити прибегица	κάματος, ου, ό	умор, мука
ἱκέτις, ιδος, ή / ἱκέτης, ου, ό	прибегиц	κάμηλος, ου, ό/ή	камила
ἵνα	да (намерни везник)	καρδία, аς, ή	срце
ἵππεύς, έως, ό	коњаник, витез	καρπός, οῦ, ό	плод
ἵππος, ου, ό/ή	коњ, кобила	каσίγνητος 3	братски, супст. брат, сестра
ἴσος 3	једнак, исти	κατά (+ gen.)	са, доле, низ; (+ ак.) кроз, према, дуж
ἵστημι	ставити	καταβαίνω	силазити
ἱστορία, аς, ή	испитивање, историја	κατάβασις, εως, ή	силазак
ἰχθύς, ύος, ό	риба	κατάλογος, ου, ό	списак, именик
K		κέαρ, κέарος, τό/κῆρ, κῆρος, τό	срце
καθαίρω	чистити, прати	κεῖμαι	лежати
κάθαρσις, εως, ή	катарза, прочишћење	κελεύω	заповедати
κάθημαι/ καθίζομαι	седети	κενός 3	празан
καί	и, па	κέρας, ως, τό	рог; крило војске
		κεφαλή, ῆς, ή	глава
		κήρυξ, υκος, ό	гласник

κιθάρα, ας, ή	китара, жичани инструмент	κρίνω	просудити, судити
κιθαρωδός, ου, ό	китарач, певач уз китару	κριτής, ου, ό	судац
κινδυνεύω	излагати се опасности	κρύπτω	сакривати
κίνδυνος, ου, ό	опасност	κτάομαι	стецати
κινέω	покретати; мицати	κτείνω	убијати
κίω	ићи	κτῆμα, ατος, τό	иметак; пл. благо
κλαίω	плакати	κύκλος, ου, ό	круг
κλεινός 3	славан	κύριος, ου, ό	господар, господин
κλέος, ους, τό	слава	κύων, κυνός, ό/ή	пас, куја
κλέπτω	красти	κώμη, ης, ή	село
κνημίς, ίδος, ή	назувак	κωμωδία, ας, ή	комедија, весела игра
κοινός 3	заједнички	λαβύρινθος, ου, ό	лабиринт
κόμη, ης, ή	коса	λαμβάνω	узимати, примати
κόπτω	ударати, тући, посећи, убити	λαμπάς, άδος, ή	бакља, луч, зубља; светиљка
κόραξ, ακος, ό	гавран	λαμπρός 3	сјајан
κόρη, -ης, ή	девојка	λανθάνω	бити скривен
κορυθαίολος 2	сјајношлемац (Хектор)	λαός, ου, ό	народ
κόρυς, υθος, ή	кацига с перјаницом	λέγω	говорити, причати
κοσμέω	украсити, уредити	λείπω	остављати
κόσμος, ου, ό	распоред, ред, накит	λευκός 3	бео
κράνος, ους, τό	кацига	λευκώλενος 2	белорук
κρατήρ, ηρος, ό	врч; котлина, кратер	λέων, онτος, ό	лав
κράτος, ους, τό	снага	λιμήν, ένος, ό	лука
		λόγος, ου, ό	реч, говор
		λοιμός, ου, ό	кута
		λούω	прати, купати
		λύκος, ου, ό	вук

λυπέω	жалостити; (мед.) туговати	μετά	(+ ген.) са; (+ дат.) међу; (+ ак.) после, иза
λύπη, ης, ή	туга		
λύω	одрешити, ослободити	μέτρον, ου, τό	мера
		μέτωπον, ου, τό	чело
		μή	не, да не
		μῆνις, ιος, ή	срџба
Μ			
μάθημα, ατος, τό	наук, знање, учење	μήτηρ, τρός, ή	мајка
μαθητής, ου, ό	ученик	μηχανή, ης, ή /	изум, машина
μακρός 3	дуг	μηχάνημα, ατος, τό	механика, ато, то
μάλα	врло, веома, радо	μιμνήσκομαι	сећати се
μανθάνω	учити	μιμνήσκω	подсећати
μάντις, εως, ό	врач	μισέω	мрзети
μάρτυς, υρος, ό/ή	сведок	μνήμη, ης, ή	памћење, спомен, сећање
μάχαιρα, ας, ή	мач	μοῖρα, ας, ή	судбина; део
μάχη, ης, ή	битка	μόνος 3	једини, сам
μάχομαι	борити се	μορφή, ης, ή	облик
μικρός 3	мален	μῦθος, ου, ό	мит, прича
μέγαρον, ου, τό	дворана, соба; светиште (део храма)	μῦς, μύος, ό	миш
		N	
μέγας, μεγάλη, μέγα	велик	ναίω	становати
μείγνυμι	мешати	ναυμαχία, ας, ή	поморска битка
μέλας, μέλαινα, μέλαν	црн	ναῦς, νεώς, ή	лађа
μέλιττα, ης, ή	пчела	ναύτης, ου, ό	морнар
μέλος, ους τό	лирска песма	νεανίας, ου, ό	младић
μένω	остајати, чекати	νεκρός 3	мртав
μέσος 3	средњи	νέμω	делити

νέος 3	млад, нов	οἰκέω	становати
νεφέλη, ης, ή	облак	οἰκία, ας, ή	кућа
νῆσος, ου, ή	острво	οἶκος, ου, ό	кућа
νικάω	победити, бити победник	οἶνος, ου, ό	вино
νίκη, ης, ή	победа	οἶς, οἴος, ό/ή	овца
νοέω	мислити	οἶχομαι	отићи, отпутовати
νομίζω	сматрати, обичавати	οἶω, οἶομαι	мислити
νόμος, ου, ό	закон	οἰωνός, ου, ό	птица (грабежљивица – јастреб, орао)
νόσος, ου, ή	болест	ὄλεθρος, ου, ό	пропаст
νόστος, ου, ό	повратак	ὀλίγος 3	мален
νοῦς, νοῦ, ό	памет; мишљење	ὀλλυμι	упропаштавати, кварити
νῦν	сада	ὅλος 3	читав
νύξ, νυκτός, ή	ноћ	ὁμοῖος 3	једнак
Ξ	ξενία, ας, ή	ὁμολογέω	слагати се
		ὄνειρος, ου, ό	сан
		ὄνομα, ατος, τό	име
		ὀνομάζω	називати
		ὀνομαστός 3	знаменит
Ο	ξένος 3	ὀπλίτης, ου, ό	тешко наоружани пешак
		ὄπλον, ου, τό	оружје
		ὀράω	гледати
		ὀρθός 3	усправан
		ὀρμάω	кретати, терати
Ο	ξίφος, ους, τό	ὄρνις, ιθος, ό/ή	птица
		ὄρος, ους, τό	брдо, планина
		ὅδε, ἥδε, τόδε	овај, ова, ово
		ὁδός, ου, ή	пут
		ὁδοὺς, όντος, ό	зуб
Ο	οἶδα	οἶκος 3	знати
		οἰκείος 3	кућни, домаћи
		οἰκία, ας, ή	кућа

ὀρχήστρα, ας, ή	орхестра, део позоришта	πάρεμι	бити присутан
ὅς, ή, ὅ	који, која, које	παρελαύνω	превалити
ὅσος 3	колики	παρέχω	пружати, дати
ὁστοῦν, οῦ, τό	кост	παρθένος, ου, ή	девица, девојка
ὅτε	кад	πάροδος, ου, ή	парода, улазна
ὅτι	да		песма хора у трагедији
οὐ (οὐκ, οὐχ/ι/)	не	παῖς, παῖσα, πᾶν	сав, сваки
οὐδείς, -μία, -έν	ниједан	πάσχω	трпети
οὐρανός, οῦ, ὁ	небо	πατήρ, πατρός, ὁ	отац
οὖς, ὠτός, τό	ухо	πατρίς, ίδος, ή	отаџбина
οὗτος, αὕτη, τοῦτο	тај, та, то	παύω	престати
ὀφθαλμός, οῦ, ὁ	око	πεδῖον, ίου, τό	равница
ὄψις, εως, ή	гледање, вид, око	πείθω	наговарати, уверавати; мед. слушати, покоравати се
Π			
παιδαγωγός, ου, ὁ	педагог, васпитач	πέμπω	слати
παιδεία, ας, ή	васпитање	πέρθω	разарати
παιδεύω	васпитати	περί (+ gen.), (+ dat.)	око, о
παίζω	играти се	πέτρα, ας, ή	стена
παῖς, παιδός, ὁ/ή	дете, дечак, девојчица	πικρός 3	горак
πалаίος 3	стар	πίνω	пити
πάνδημος 2	јавни, општи, народни	πίπτω	падати, погинути
παρά (+ дат.), (+ ак.)	уз, покрај	πιστεύω	веровати
παρασάγγης, ου, ὁ	персијска миља – 5,5 km	плέω	пловити
παρασκευάζω	припремати	πλοῖον, ου, τό	сплав, брод
		πλουτίζω	обогатити
		πλούτος, ου, ὁ	богатство
		πνέω	дувати

ποδάρκης 2	брзоноги	πῦρ, πυρός, τό	ватра
ποιέω	чинити		
ποιητής, οὔ, ό	песник	P	
ποικίλος 3	шарен	ῥέω	тећи
πολεμέω	ратовати	ῥήτωρ, ορος, ό	говорник
πολέμιος, ου, ό	непријатељ	ῥίπτω	бацати
πόλεμος, ου, ό	рат	ῥίς, ῥινός, ή	нос, рило
πόλις, εως, ή	град, држава	ῥοδοδάκτυλος, 2	ружопрст, епитет за Зору (Нώς)
πολίτης, ου, ό	грађанин	ῥόδον, ου, τό	ружа
πολυμήχανος 2	домишљаг		
πολύς, πολλή, πολύ	многи	Σ	
πολύτροπος 2	лукав, окретан, вешт	σατράπης, ου, ό	сатрап
πολύφρων, ονος, ό	мудар, врло разборит	σαφής 2	јасан
πορεύομαι	путовати	σῆμα, τος, τό	знак
ποταμός, οὔ, ό	река	σιγάω	ћутати
πότνια, ας, ή	госпођа, госпа, господарица	σκηνή, ής, ή	шатор, позорница
πούς, ποδός, ό	нога	σκηπτρον, ου, τό	жезло
πρᾶγμα, ατος, τό	дело, посао	σκοπέω	посматрати, гледати
πράττω	чинити, радити	σός 3	твој
πρέσβυς, ό	стар	σοφία, ας, ή	мудрост
προδότης, ου, ό	издајник	σοφός 3	мудар; сунст. мудрац
πρόλογος, ου, ό	пролог, уводни део трагедије	σπείρω	сијати
πρός	(+ дат.) код, (+ ак.) према	σταθμός, οὔ, ό	станица, постаја
πρῶτος 3	први	στάσιμον, ου, τό	стасимон, стајаћа песма хора у трагедији
πτερόν, οὔ, τό	перо, крило		

στέλλω	слати	Τ	
στέργω	волети, љубити		
στέφανος, ου, ό	венац	τάλας, τάλαινα, τάλαν	јадан
στέφω	овенчати	τάξις, εως, ή	ред, бојни ред
στήθος, ους, τό	груди	τάττω	ређати
στήλη, ης, ή	ступ, спомен – ступ (надгробни)	ταῦρος, ου, ό	бик
στόμα, ατος, τό	уста	τάφος, ου, ό / ταφή, ης, ή	гроб
στράτευμα, ατος, τό	војска	ταχύς, εἶα, ύ	брз
στρατεύω	ратовати	τε	и
στρατηγέω	бити војсковођа	τειχος, ους, τό	зид(ине)
στρατηγός, ου, ό	војсковођа	τέκνον, ου, τό	дете
στρατιώτης, ου, ό	војник	τελευτή, ης, ή	завршетак, крај
στρατόπεδον, ου, τό	војни табор	τέμνω	резати
στρέφω	окретати	τέρπω	веселим
σύ	ти	τέττιξ, ιγος, ό	цврчак
συμμαχία, ας, ή	савезништво	τέχνη, ης, ή	уметност, вештина
σύμμαχος, ου, ό	савезник, саборац	τίθημι	стављати
сύν (+ dat)	с, са	τίκτω	рађати
σφαῖρα, ας, ή	кугла, лопта	τιμάω	частити
σχήμα, τος, τό	облик	τιμή, ης, ή	част, цена
σχολή, ης, ή	мир, доколица, школа	τις, τι	неко, нешто
σώζω	спашавати	τίς, τί	ко?, шта?
σῶμα, ατος, τό	тело	τομή, ης, ή	резање, рез; одсечени део
σωτήρ, ηρος, ό	спаситељ	τόξον, ου, τό	лук, лук и
σώφρων 2	мудар, разборит	τόπος, ου, ό	стрелице место, прилика

τράγος, ου, ό	јарац	Φ	
τραγωδία, ας, ή	трагедија, озбиљна драма	φαίνω	показивати
τρέπω	окретати, одбијати	φάλαγξ, γγος, ή ред	фаланга – бојни
τρέφω	хранити	φάρμακον, ου, τό	лек, отров
τρέχω	трчати	φέρω	носити, подносити
τριήρης, ους, ή	тријера, трирема, тровесларка	φεύγω	бежати
τρόπος, ου, ό	нарав, ћуд, карактер	φημί	говорити
τυγχάνω	постићи; догодити се	φθόνος, ου, ό	завист
τύπτω	ударати	φιλέω	волети
τυφλός 3	слеп	φιλία, ας, ή	пријатељство
τύχη, ης, ή	догађај, судбина, срећа	φίλος 3	драг, мио; супст. пријатељ
Υ		φιλοσοφία, ας, ή	филозофија, љубав према мудрости
ύβρις, εως, ή	обест	φοβέω	плашити
ύδωρ, ύδατος, τό	вода	φόβος, ου, ό	страх
υίός, ου, ό	син	φοῖβος 3	сјајан
ύλη, ης, ή	шума	φοῖνιξ, ικος, ό/ή	гримизан; (супст.) гримизна боја
ύμεις	ви	φονεύω	убити
ύμέτερος, 3	ваш	φρήν, φρενός, ή	срце, душа, ум, разум
ύμνος, ου, ό	химна, хвалоспев	φρονέω	мислити
ύπέρ	(+ ген.) за, преко, изнад, (+ ак.) преко	φυγή, ης, ή	бег
ύπνος, ου, ό	сан	φυλάττω	чувати
ύπό	(+ ген.) од, испод, ради, (+ дат.) под	φύλλον, ου, τό	лист
		φύσις, εως, ή	природа, нарав
		φυτόν, ου, τό	биљка

φύω	родити	χρηστός, 3	користан
φωνέω	говорити	χρίω	мазати
φωνή, ἥς, ἡ	глас	χρόνος, ου, ό	време
φῶς, φωτός, τό	светлост	χρυσοῦς, ἡ, οὖν	златан
		χρῶμα, τος, τό	боја
		χώρα, ας, ἡ	простор, место, земља
Χ			
χαίρω	радовати се, поздрављати	χωρέω	макнути се, ићи напред
χαλεπός 3	тежак		
χαλκοῦς, ἡ, οὖν	месингани	Ψ	
χάρις, ιτος, ἡ	љубав, милост	ψεудής 2	лажан
χειμών, ὦνος, ό	зима, олуја	ψεύδω	варати; мед. лагати
χείρ, χειρός, ἡ	рука	ψήφισμα, τος τό	закључак
χέω	лити	ψυχή, ἥς, ἡ	душа
χθών, χθονός, ἡ	земља	Ω	
χιτών, ὦνος, ό	хитон – хаљина без рукава; оклоп	ὠδή, ἥς, ἡ	песма
χορεύω	плесати	ὠρα, ας, ἡ	доба
χορηγός, ου, ό	корифеј, вођа хора	ὠς	како, као, јер, кад + да (изрично и намерно)
χορός, οῦ, ό	коло, плес, хор		
χράομαι	употребљавати, требати	ὠψ, ὠπός, ό	око, вид, лице (код Хомера)
χρή	треба		
χρῆμα, ατος, τό	ствар; пл. иметак, новац		

ИМЕНА

Α

Ἀγαμέμνων, ονος, ό	Агамемнон, микенски краљ, вођа Грка под Тројом
Ἀθηνᾶ, ᾶς, ή	Атина, божица
Ἀθῆναι, ὦν, αἱ	Атина, град у Атици
Ἀθηναῖος, з	атински; супст. Атињанин
Αἴας, αντος, ό	Ајант
Ἄιδης, ου, ό	Хад, бог подземља; персонификација за подземни свет
Αἰγέυς, έως, ό	Егеј, атински краљ, отац Тезејев; по њему названо Егејско море
Αἴγισθος, ου, ό	Егист, Агамемнов братић, с Клитемнестром убио Агамемнона
Αἴγυπτος, ου, ή	Египат, земља на Нилу
Αἰσχύλος, ου, ό	Есхил, грчки трагичар
Ἀκαδήμεια, ας, ή	Академија, Платонова школа
Ἀλέξανδρος, ου, ό	друго име Тројанца Париса; Александар Македонски (Велики)
Ἀλκαῖος, ου, ό	Алкеј, лирски песник
Ἄνδρομάχη, ης, ή	Андромаха, Хекторова жена
Ἀντιγόνη, ης, ή	Антигона, Едипова и Јокастина кћи
Ἀπόλλων, ωνος, ό	Аполон, син Зевса и Лете, бог прорицања
Ἀργοναῦται, ὦν, οἱ	Аргонаути
Ἄργος, ους, τό	Арг, град у Арголиди
Ἄρης, εως, ό	Арес, бог рата
Ἀριάδνη, ης, ή	Аријадна, критска принцеза; Миносова кћи; помагала Јазону да уђе у лавиринт
Ἀρίων, ονος, ό	Арион, легендарни песник с Лезба
Ἀριστοτέλης, ους, ό	Аристотел, грчки филозоф
Ἀρταξέρξης, ου, ό	Артаксеркс, Ксерксов брат
Ἄρτεμις, ιδος, ή	Артемида, божица лова

Ἀστυάναξ, ακτος, ό
 Ἀσκληπιός, ου, ό
 Ἀτρείδης, ου, ό
 Ἀττική, ἥς, ἡ
 Ἀφροδίτη, ης, ἡ
 Ἀχαιοί, ὦν, οἱ
 Ἀχιλλεύς, έως, ό

Астијанакт, син Хектора и Андромахе
 Асклепије, бог лекарства
 Атрејевић, Агамемнон и Менелај
 Атика, покрајина у Грчкој (Атина гл. град)
 Афродита, божица љубави и лепоте, Аполонова сестра
 Ахејци, Грци
 Ахил, син Пелеја и Тетиде, вођа Мирмидонаца, највећи грчки јунак

В

Βάκχος, ου, ό
 Βοιωτία, ας, ἡ

Бахус, епитет Дионисов
 Беотија, покрајина у северозападној Грчкој

Δ

Δαναΐδες, ἴδων, αἱ
 Δαναοί, ὦν, οἱ
 Δαίδαλος, ου, ό
 Δαρεΐος, ου, ό
 Δελφοί, ὦν, οἱ
 Δήλος, ου, ἡ
 Ἀποлона и Артемиде
 Δημήτηρ, Δήμητρος, ἡ
 Δημοσθένης, ους, ό
 Διομήδης, ους, ό
 Διόνυσος (Διώνυσος), ου, ό
 Διονύσια, ων, τά

Данаиде, Данајеве кћери
 Данајци, Грци
 Дедал, атински архитекта, градитељ познатог лавиринта на Криту
 Дарије, персијски краљ
 Делфи, Аполоново пророчиште у покрајини Фокиди
 Дел, кикладско острво у Егејском мору; родно место
 Деметра, заштитница жита, Персефонино мајка
 Демостен, грчки говорник
 Диомед, јунак под Тројом
 Дионис, син Зевса и Семеле, бог винове лозе; заштитник трагедије
 дионизије, светковине у част Диониса

Ε

Ἑκάβη, ης, ἡ
 Ἑκτωρ, ορος, ό

Хекаба, Пријамова супруга, тројанска краљица
 Хектор, син Пријама и Хекабе, највећи тројански јунак

Ἑλλάς, ἄδος, ἡ	Грчка
Ἕλλην, ηνος, ὁ	Грк
Ἑλληνικός 3	грчки
Ἑλένη, ης, ἡ	Хелена, кћи Зевса и Леде, жена Менелајева
Ἐπίδαυρος, ου, ἡ	Епидaurus, град у Аργοлиди са знаменитим позориштем
Ἐπιμηθεύς, έως, ὁ	Епиметеј, Прометејев брат
Ἑρις, ιδος, ἡ	Ерида, божица срџбе
Ἑρμῆς, ου̯, ὁ	Хермес, син Зевса и Маје, гласник богова
Ἔρως, ωτος, ὁ	Ерос, бог љубави
Ἐφιάλτης, ου, ὁ	Ефијалт, издајица грчке војске у Битци код Термопила
Εὐρυδίκη, ης, ἡ	Еуридика, Орфејева жена
Εὐριπίδης, ου, ὁ	Еурипид, грчки трагичар
Εὐρύκλεια, ας, ἡ	Еуриклеја, кључарка у Одисејевој кући
Εὐρώπη, ης, ἡ	Европа, кћи Фениксова; девојка коју је Зевс отео и однео на Крит

Z

Ζεύς, Διός, ὁ	Зевс, врховни грчки бог
---------------	-------------------------

H

Ἥλέκτρα, ας, ἡ	Електра, кћи Агамемнона и Клитемнестре
Ἥλιος, ίου, ὁ	Хелиос, краљ Сунца
Ἥρα, ας, ἡ	Хера, Зевсова сестра и супруга
Ἡρακλῆς, κλέους, ὁ	Херакле, највећи грчки јунак, син Зевса и Алкмене
Ἡρόδοτος, ου, ὁ	Херодот, грчки историчар (родом из Халикарнаса)
Ἥφαιστος, ου, ὁ	Хефест, син Зевса и Хере, ковач и оружар богова
Ἥχώ, ους, ἡ	Јека (персонификована богиња јеке)

Θ

Θεμιστοκλῆς, έους, ὁ	Темистокле, атински војсковођа
Θῆβαι, ὦν, αἱ	Теба, град у Беотији

Θησεύς, έως, ό	Тезеј, атински
Θουκυδίδης, ου, ό	Тукидид, грчки историчар
Θράκη, ης, ή/Θράκιος 3	Тракија, покрајина у Северној Грчкој/трачки

I

Ίάσων, ονος, ό	Јазон, вођа Аргонаута
Ίησοῦς, οῦ, ό	Исус
Ίθάκη, ης, ή	Итака, острво у Јонском мору, Одисејева отаџбина
Ίλιον, ίου, τό	Илиј, Троја
Ίππόλυτος, ου, ο	Хиполит, син Тезејев, Федрин посинак
Ίσμήνη, ης, ή	Исмена, сестра Антиголина
Ίσσα, ης, ή	Вис
Ίφигένεια, ας, ή	Ифигенија, кћи Агамемнона и Клитемнестре

K

Καλυψώ, οῦς, ή	Калипса, кћи Атлантова, нимфа, живела на острву Огигији
Κάλχας, άντος, ό	Калхант, врач
Κίρκη, ης, ή	Кирка, кћи Хелиоса и Персе, нимфа, чаробница с острва Ееје
Κλυταμνήστρα, ας, ή	Клитемнестра, Агамемнонова жена
Κνωσός, οῦ, ή	Кнос
Κρέων, οντος, ό	Креонт, краљ Тебе након Лајеве смрти
Κρήτη, ης, ή	Крит, острво у Егејском мору
Κύκλωψ, ωπος, ό	Киклоп
Κῦρος, ου, ό	Кир, персијски владар

Λ

Λάιος, ίου, ό	Лај, тебански краљ, Едипов отац
Λέσβος, ου, ή	Лезбос, острво у Егејском мору, родно место Сапфе
Λεωνίδας, ου, ό	Леонида, спартански заповедник у Термопилској битци
Λητώ, οῦς, ή	Лета, мајка Аполона и Артемиде

M

Μήδεια, ας, ή
Μήδος, ου, ό
Μίμνερμος, ου, ό
Μίνως, ωος, ό
Μοῦσα, ης, ή
Μυκῆναι, ὦν, αῖ

Медеја, Јазонова жена
Међанин (Персијанац)
Мимнермо, елегијски песник
Минос
Муза
Микена, град у Аργοлиди, Агамемнонова престоница

N

Νάξος, ου, ή,
Ναυσικάα, ας, ή
Νέστωρ, ορος, ό
Νίκη, ης, ή

Накс, кикладско острво у Егејском мору; место одакле је Дионис отео Аријадну
Наусикаја, феачка принцеза
Нестор, најстарији и најмудрији јунак у Тројанском рату
Ника, придев Атине

E

Ξενοφῶν, ὦντος, ό
Ξέρξης, ου, ό

Ксенофон, грчки историчар
Ксеркс, син Даријев; краљ Персије

O

Ὅδυσσεύς, έως, ό
Οἰδίπους, ποδος, ό
Ὅλυμπος, ου, ό
Ὀλυμπία, ας, ή
Ὅμηρος, ου, ό
Ὀρέστης, ου, ό

Одисеј, син Лаертов, краљ Итаке
Едип, син Лаја и Јокасте, митски јунак
Олимп, планина у Тесалији, митско седиште богова
Олимпија, град у Елиди; Зевсово светиште
Хомер, грчки песник
Орест, син Агамемнона и Клитемнестре

Π

Παλλάς, ἄδος, ή	Палада (Атина)
Πάρις, ἰδος/ιος, ό	Парис, тројански принц
Παρνασσός, οὔ, ό	Парнас, планина у Фокиди (пребивалиште Муза)
Πάρος, ου, ή	Пар, кикладско острво у Егејском мору
Παρύσατις, ἰδος, ή	Парисатида, жена Дарија, персијског краља
Πάτροκλος, ου, ό	Патрокло, Ахилејев верни пријатељ
Περικλῆς, έους, ό	Перикле, атински државник
Πηληϊάδης, ου, ό	Пелејевић, Ахилејев надимак
Πηνελόπη, ης, ή	Пенелопа, Одисејева верна супруга
Πίνδαρος, ου, ό	Пиндар, лирски песник
Πλάτων, ωνος, ό	Платон, грчки филозоф
Πολύφημος, ου, ό	Полифем, Киклоп
Πολυνείκης, ου, ό	Полиник, Антигонин брат
Ποσειδών, ὠνος, ό	Посејдон, бог мора
Πρίαμος, ου, ό	Пријам, тројански краљ
Προμηθεύς, έως, ό	Прометеј
Πρωταγόρας, ου, ό	Протагора, грчки софист

Ρ

Ρόδος, ου, ή	Родос, острво у Егејском мору
Ρώμη, ης, ή	Рим, град у Италији

Σ

Σάμος, ου, ή	Сам, острво у Егејском мору
Σαπφώ, οὔς, ή	Сапфо, лирска песникиња с Лезба
Σοφοκλῆς, έους, ό	Софокле, грчки трагичар
Σπάρτη, ης, ή	Спарта, покрајина и истоимени град у Лакедомону; престоница Менелајева
Σικελία, ας, ή	Сицилија
Σωκράτης, ους, ό	Сократ

Τ

Τειρεσίας, ου, ό
Τηλέμαχος, ου, ό
Τισσαφέρνης, ου, ό
Τροία, ας, ή
Τρώες, Τρώων, οί
Τυρταῖος, ου, ό

Τиресија, тебански врач
Телемах, син Одисеја и Пенелопе
Тисаферн, персијски сатрап
Троја
Тројанци
Тиртеј, елегийски песник

Φ

Φάρος, ου, ή
Φιλοκτήτης, ου, ό
Φοῖβος, ου, ό

Хвар, колонија Грка с острва Пара
Филоктет, познати стрелац из Тројанског рата; поседовао
Хераклов лук и стреле
Феб (Аполон)

Χ

Χριστός, ου, ό

Христ, Помазаник

ТАБЛИЦЕ ГЛАГОЛА

У 6., 7. и 8. табели налазе се глаголи чија је врха ученицима олакшати понављање грчког глаголског система.

Табела 6. Глаголи према завршном гласу основе (verba vocalia, verba muta и verba liquida)

ПРЕЗЕНТ	ЗНАЧЕЊЕ	ОСНОВА	ФУТУР	АОРИСТ
θηράω	ловити	θηρα-	θηράσω	ἐθήρασα
τιμάω	частити	τιμα-	τιμήσω	ἐτίμησα
ποιέω	чинити	ποιε-	ποιήσω	ἐποίησα
δουλόω	заробљавати	δουλο-	δουλώσω	ἐδούλωσα
καλέω	звати	καλε-/κλη-	καλῶ	ἐκάλεσα
κελεύω	заповедати	κελευ-	κελεύσω	ἐκέλευσα
ἀκούω	чути	ἀκου-	ἀκούσομαι	ἤκουσα
ἄγω	водити	ἄγ-	ἄξω	ἤγαγον
φεύγω	бежати	φυγ-	φεύξομαι	ἔφυγον
ἄρχω	владати	ἄρχ-	ἄρξω	ἤρξα
πράττω	радити, чинити	πραγ-	πράξω	ἔπραξα
τάττω	ређати	ταγ-	τάξω	ἔταξα
πέμπω	слати	πεμπ-	πέμψω	ἔπεμψα
γράφω	писати	γραφ-	γράψω	ἔγραψα
βλάπτω	шкодити	βλαβ-	βλάψω	ἔβλαψα
θάπτω	покапати	ταφ-	θάψω	ἔθαψα
κόπτω	ударати	κοп-	κόψω	ἔκοψα
ρίπτω	бацати	ρίп-	ρίψω	ἔρριψα
κλέπτω	красти	κλεп-	κλέψω	ἔκλεψα
τρέφω	хранити	τρεφ-	θρέψω	ἔθρεψα
πείθω πείθομαι	наговарати слушати	πιθ-	πείσω πείσομαι	ἔπεισα
ψεύδω ψεύδομαι	варати лагати	ψευδ-	ψεύσω ψεύσομαι	ἔψευσα ἔψευσάμην
γυμνάζω	вежбати	γυμναδ-	γυμνάσω	ἐγύμνασα
σώζω	спашавати	σῶδ-, σω-	σώσω	ἔσωσα
καθαίρω	чистити	καθαρ-	καθαρῶ	ἐκάθηρα
φαίνω φαίνομαι	показивати показивати се	φαν-	φανῶ φаноῦμαι	ἔφηνα
ἀγγέλλω	јављати	ἀγγελ-	ἀγγελῶ	ἤγγειλα
στέλλω	слати	στελ-	στελῶ	ἔστειλα

ΠΕΡΦΕΚΑΤ	ΠΕΡΦΕΚΑΤ Μ-Π.	ΑΟΡΙΣΤ ΠΑΣ.	ΓΛΑΓ. ΠΡΙΔ.
τεθήρακα	τεθήραμαι	ἐθηράθην	θηρατός
τετίμηκα	τετίμημαι	ἐτιμήθην	τιμητός
πεποίηκα	πεποίημαι	ἐποιήθην	ποιητός
δεδούλωκα	δεδούλωμαι	ἐδουλώθην	δουλωτός
κέκληκα	κέκλημαι	ἐκλήθην	κλητός
κεκέλευκα	κεκέλευμαι	ἐκελεύσθην	κελευστός
ἀκήκοα	(ἤκουσμαι)	(ἤκούσθην)	ἀκουστός
ἤχα	ἤγμαι	ἤχθην	ἄκτός
πέφευγα			
ἤρξα	ἤρξμαι	ἤρχθην	ἄρκτός
πέπραγα	πέπραγμαι	ἐπράχθην	πρακτός
τέταχα	τέταγμαι	ἐτάχθην	τακτός
πέπομφα	πέπεμμαι	ἐπέμφθην	πεμπτός
γέγραφα	γέγραμμαι	ἐγράφην	γραπτός
βέβλαφα	βέβλαμμαι	ἐβλάβην	βλαπτός
(τέταφα)	τέθαμμαι	ἐτάφην	θαπτός
κέκοφα	κέκομμαι	ἐκόπην	κοπτός
ἔρριφα	ἔρριμαι	ἐρρίφθην	ρίπτός
κέκλοφα	κέκλεμμαι	ἐκλάπην	κλεπτός
τέτροφα	τέθραμμαι	ἐτράφην	θρεπτός
πέπεικα πέποιθα	πέπεισμαι	ἐπείσθην	πειστός
ἔψευκα	ἔψευσμαι	ἐψεύσθην	ψευστός
γεγύμνακα	γεγύμνασμαι	ἐγυμνάσθην	γυμναστός
σέσωκα	σέσωσμαι	ἐσώθην	ἄ-σωτος
κεκάθαγκα	κεκάθαρμαι	ἐκαθάρθην	καθαρτός
πέφαγκα πέφηνα	πέφασμαι	ἐφάνθην ἐφάνην	ἄ-φαντος
ἤγγελκα	ἤγγελμαι	ἤγγέλθην	ἀγγελτός
ἔσταλκα	ἔσταλμαι	ἐστάλην	σταλτέον

ΠΡΕЗЕНТ	ЗНАЧЕЊЕ	ОСНОВА	ΦУТУР	ΑΟΡΙСТ
σπείρω	κварити	σπερ-	σπερῶ	ἔσπειρα
διαφθείρω	убијати	δια-φθερ-	διαφθερῶ	διέφθειρα
ἀποκτείνω	будити	ἀπο-κτεν-	ἀποκτενῶ	ἀπέκτεινα
ἐγείρω	судити	ἐγερ-	ἐγερῶ	ἤγειρα
κρίνω	бацати	κριν-	κρινῶ	ἔκρινα
βάλλω	bacati	βαλ-/ βλη-	βαλῶ	ἔβαλον

Τабела 7. Γлаголи на -μι

ΠΡΕЗЕНТ	ЗНАЧЕЊЕ	ОСНОВА	ΦУТУР	ΑΟΡΙСТ
τίθημι	метати	τι-θε-	θήσω	ἔθηκα
δίδωμι	дати	δι-δο-	δώσω	ἔδωκα
ἵημι	слати	ί-ε-	ἦσω	ἦκα
ἵστημι	стављати	ί-στα-	στήσω στήσομαι	ἔστησα ἔστην
φημί	говорити	φα-	φήσω	ἔφησα
δείκνυμι	показивати	δεικ-	δείξω	ἔδειξα
κέραυνυμι	мешати	κερα-/ κρα-	κερῶ, -ᾶς	ἐκέρασα
σβέννυμι σβέννυμαι	гасити	σβεσ- σβη-	σβέσω σβήσομαι	ἔσβεσα ἔσβην
ζεύγνυμι	спајати	ζεуг-/ ζυγ-	ζεύξω	ἔζευξα
μείγνυμι	мешати	μειγ-/ μιγ-	μείξω	ἔμειξα
ἀπόλλυμι	упропаштавати	ὄλε-	ἀπολῶ	ἀπώλεσα
ἀπόλλυμαι	пропадати		ἀπολοῦμαι	ἀπωλόμην

Τабела 8. Γлаголи са специфичним грађењем облика

ΠΡΕЗЕНТ	ЗНАЧЕЊЕ	ОСНОВА	ΦУТУР	ΑΟΡΙСТ
ἀγορεύω	говорити	ἀγορευ-/ἐπ-	ἐρῶ	εἶπον
αἰρέω	узимати	αἶρε-/έλ-	αἰρήσω	εἶλον
ἀλίσκομαι	бивати ухваћен	άλω-	άλώσομαι	ἔάλων
ἀμαρτάνω	грешити	ἀμαρτε-	ἀμαρτήσομαι	ἤμαρτον
ἀναλίσκω	трошити	ἀναλο-	ἀναλώσω	ἀνήλωσα
ἀποθνήσκω	умирати	θαν/θνη-	ἀποθανοῦμαι	ἀπέθανον
αὐξάνω	повећавати	αὐξε-	αὐξήσω	ἠὔξησα
ἀφικνέομαι	одлазити	ικ-	ἀφίξομαι	ἀφικόμην
βαίνω	ићи	βα/βη-	βήσομαι	ἔβην
βούλομαι	желети	βουле-	βουλήσομαι	

ΠΕΡΦΕΚΑΤ	ΠΕΡΦΕΚΑΤ Μ-Π.	ΑΟΡΙΣΤ ΠΑΣ.	ΓΛΑΓ. ΠΡΙΔ.
ἔσπαρκα	ἔσπαρμαι	ἔσπαρην	σπαρτός
διέφθαρκα	διέφθαρμαι	διεφθάρην	ἀδιάφθαρτος
ἀπέκτονα			
ἐγρήγορα		ἡγέρθην	
κέκρικα	κέκριμαι	ἐκρίθην	κριτός
βέβληκα	βέβλημαι	ἐβλήθην	βλητός

ΠΕΡΦΕΚΑΤ	ΠΕΡΦΕΚΑΤ Μ-Π.	ΑΟΡΙΣΤ ΠΑΣ.	ΓΛΑΓ. ΠΡΙΔ.
τέθηκα		ἐτέθην	θετός
δέδωκα	δέδομαι	ἐδόθην	δοτός
εἶκα	εἶμαι	εἶθην	έτός
ἔστηκα		ἑστάθην	
δέδειχα	δέδειγμαι	ἐδείχθην	
	κέκραμαι	ἐκράθην	
ἔσβηκα	ἔσβεσμαι	ἐσβέσθην	
	ἔζευγμαι	ἐζεύχθην (ἐζύγην)	
	μέμειγμαι	ἐμείχθην (ἔμιγην)	
ἀπολώλεκα			
ἀπόλωλα			

ΠΕΡΦΕΚΑΤ	ΠΕΡΦΕΚΑΤ Μ-Π.	ΑΟΡΙΣΤ ΠΑΣ.	ΓΛΑΓ. ΠΡΙΔ.
εἴρηκα	εἴρημαι	ἔρρηθην	VIII. раз.
ἤρηκα	ἤρημαι	ἤρέθην	VIII. раз.
ἔάλωκα			VI. раз.
ἡμάρτηκα	ἡμάρτημαι	ἡμαρτήθην	V. раз.
ἀνήλωκα	ἀνήλωμαι	ἀνηλώθην	VI. раз.
τέθνηκα			VI. раз.
ἠὔξηκα	ἠὔξημαι	ἠὔξήθην	V. раз.
	ἀφίγμαι		V. раз.
βέβηκα			V. раз.
	βεβούλημαι	ἐβουλήθην	VII. раз.

ΠΡΕЗЕНТ	ЗНАЧЕЊЕ	ОСНОВА	ΦУТУР	ΑΟΡΙСТ
γηράσκω	старити	γηρα-	γηράσομαι	ἐγήρασα
γίγνομαι	постајати	γενε-	γενήσομαι	ἐγενόμην
γινώσκω	познавати	γνω-	γνώσομαι	ἔγνων
δεῖ	треба	δεε-	δεήσει	ἐδέησε
δέομαι	требати, молити	δεε-	δεήσομαι	
διδάσκω	подучавати	διδαχ-	διδάξω	ἐδίδαξα
δοκέω	мислити	δοке-	δόξω	ἔδοξα
ἐλαύνω	гонити	ἐλαυ/ἐλα-	ἐλῶ	ἤλασα
ἐθέλω	желети	ἐθελε-	ἐθελήσω	ἠθέλησα
ἔπομαι	следити	ἐπ-/σεπ-	ἔψομαι	ἐσπόμην
ἔρχομαι	ићи	ἐρχ-/ἐλθ-	εἶμι	ἦλθον
ἐσθίω	јести	ἐσθι-/ἐδ-/φαγ-	ἔδομαι	ἔφαγον
εὕρισκω	налазити	εὔρε-	εὕρήσω	ἠὔρον
ἔχω	имати	ἐχ-/σχ-	ἔξω / σχήσω	ἔσχον
ζάω / βιώω	живети	ζα-/βιω-	βιώσομαι	ἐβίωv
καθίζω καθίζομαι	седети	ιδ-/εδ-/ή-	καθιῶ καθεδοῦμαι	ἐκάθισα ἐκαθεζόμην
λαμβάνω	узимати	λαβ/ληβ-	λήψομαι	ἔλαβον
λανθάνω	бити скривен	λαθ/ληθ-	λήσω	ἔλαθον
λέγω	говорити	λεγ-	λέξω	ἔλεξα
μανθάνω	учити	μαθε-	μαθήσομαι	ἔμαθον
μάχομαι	борити се	μαχε-	μαχοῦμαι	ἐμαχεσάμην
μέλει μοι	брине ме	μελε-	μελήσει	ἐμέλησε
μέλλω	желети	μελλе-	μελλήσω	ἐμέλλησα
μένω	остајати	μενε-	μενῶ	ἔμεινα
μιμνήσκω	опомињати	μνη-	μνήσω	ἔμνησα
νέμω	делити	νεμε-	νεμῶ	ἔνειμα
οἶομαι	мислити	οἰе-	οἰήσομαι	
οράω	гледати	όρα-/όп-/ιδ-	οἶσομαι	εἶδον
οφείλω	користити	οφελ-	οφειλήσω	ᾠφελον
παίω πλήττω	ударати	пαι-/πληγ-/ πλαγ-	παίσω πλήξω	ἔπαισα ἔπληξα
πάσχω	трпети	пασχ-/παθ-	πείσομαι	ἔπαθον
πίνω	пити	πιν-/πι-/πο-	πίομαι	ἔπιον
πίπτω	падати	πετ-/πεс-/πτω-	πεσοῦμαι	ἔπεσον

ΠΕΡΦΕΚΑΤ	ΠΕΡΦΕΚΑΤ Μ-Π.	ΑΟΡΙΣΤ ΠΑΣ.	ΓΛΑΓ. ΠΡΙΔ.
γεγήρακα			VI. раз.
γέγονα	(γεγένημαι)		VII. раз.
ἔγνωκα	ἔγνωσμαι	ἐγνώσθην	VI. раз.
δεδέηκε			VII. раз.
	δεδέημαι	ἐδεήθην	VII. раз.
δεδίδαχα	δεδίδαγμαι	ἐδιδάχθην	VI. раз.
	δέδοκται		VII. раз.
ἐλήλακα	ἐλήλαμαι	ἤλαθην	V. раз.
ἠθέληκα			VII. раз.
			VIII. раз.
ἐλήλυθα			VIII. раз.
ἦκω			VIII. раз.
			VIII. раз.
ἠύρηκα	ἠύρημαι	ἠύρέθην	VI. раз.
ἔσχηκα	ἔσχημαι		VIII. раз.
βεβίωκα			VIII. раз.
κάθημαι			VIII. раз.
εἵληφα	εἵλημμαι	ἐλήφθην	V. раз.
λέληθα			V. раз.
	λέλεγμαι	ἐλέχθην	VIII. раз.
μεμάθηκα			V. раз.
μεμάχημαι			VII. раз.
μεμέληκε			VII. раз.
			VII. раз.
μεμένηκα			VII. раз.
	μέμνημαι	ἐμνήσθην	VI. раз.
νενέμηκα	νενέμημαι	ἐνεμήθην	VII. раз.
		ᾤθην	VII. раз.
ἑώρακα	ἑώραμαι	ᾤφθην	VIII. раз.
ὄπωπα	ᾤμμαι		VII. раз.
			VII. раз.
πέπαика	πέπληγμαι	ἐπλήγην	VIII. раз.
πέπονθα		ἐπλάγην	VIII. раз.
πέπωκα	πέπομαι	ἐπόθην	VIII. раз.
πέπτωκα			VIII. раз.

ΠΡΕΣΕΝΤ	ЗНАЧЕЊЕ	ΟСНОВА	ΦУТУΡ	ΑΟΡΙСТ
πυνθάνομαι	дознавати	πυθ/πευθ-	πεύσομαι	ἐπυθόμην
τρέχω	трчати	τρέχ-/δραμε-	δραμοῦμαι	ἔδραμον
τυγχάνω	погађати	τυχε/τευχ-	τεύξομαι	ἔτυχον
φέρω	носити	φερ-/οἰ-/ἐνεγκ-	οἴσω	ἤνεγκον ἤνεγκα

ΠΕΡΦΕΚΑΤ	ΠΕΡΦΕΚΑΤ Μ-Π.	ΑΟΡΙΣΤ ΠΑΣ.	ΓΛΑΓ. ΠΡΙΔ.
	πέπυσμαι		V. раз.
δεδράμηκα			VIII. раз.
τετύχηκα			V. раз.
ἐνήνοχα	ἐνήνεγμαι	ἤνέχθην	VIII. раз.

